

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
za 10 dni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežnjak

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Cerkovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Politična logika.

V državah, ki imajo za seboj dobro šolo parlamentarizma in demokratizma, vedo, da je tudi prikriti absolutizem v obliki koalicij in vladnih večin, zbitih skupaj z določenim namenom, da se za vsako ceno izključi od vlade odnosno majorizira neki del političnih strank, za dolgo nevdržljiv in v vsakem oziru zelo neplodonosen. Zato s takim absolutizmom niti ne poizkušajo več. V novih povojnih državnih tvorbah so marsikje posegli za takim absolutizmom in tudi točno doživeli razočaranje. Tudi v političnem življenju velja pač železna logika, ki se ne da varati. Ali odkrit absolutizem z vsemi posledicami ali pa iskren, resničen demokratizem, temelječ na sporazumnem delu vseh delov naroda odnosno državljanov.

Poučen zgled v tem pogledu nam pravkar nudi Češkoslovaška. Tam je vse doslej vladala koalicija, ki je bila izrečno naperjena proti Slovakom in Nemcem. Kljub temu, da je razpolagala z izvrstnimi močmi in mnogo dobre in poštene volje, se je izkazala kot tvorba demokratizma in parlamentarizma, kot ovira zdravemu razmahu političnega življenja v državi. Ta koalicija za vsako ceno je ustvarila zadušljivo politično ozračje, pojavljati so se začele eksplozije proti vodilnim osebam, ki so nevarno pretresle in razmajale temelje cele koalicijske zgradbe. Če bi bili Čehi manj trezni in politično manj zrel narod, bi skušali to politično zgradbo za vsako ceno ohraniti, pa naj bi jo tudi morali s tramovi podpreti. Toda na to Čehi ne mislijo. En del njih zahteva, da se uvede sedaj odkrit absolutizem, vojaško-narodna diktatura; to so fašistovski struje z Gajdo in Střbrnim, ki jim je voditelj dr. Kramář. Drugi del pa hoče iskren demokratizem na podlagi sporazuma s Slovaki in Nemci; na tej strani so vsi treznejši elementi s predsednikom Masarykom in dr. Benešem na čelu. Ne more biti dvoma, da bo prevladala ta stran.

Tudi v Jugoslaviji imamo že leta in leta tak prikriti absolutizem par političnih strank. Razlika je le ta, da je naša koalicija zasnovana še mnogo ožje, da nima niti splošno-narodnega ozadja, marveč zgolj strankarsko in da ne razpolaga niti z dobrimi močmi niti z njimi dobre volje. Zato je naravno, da so sadovi našega absolutizma še vse slabši in pogubnejši nego na Češkoslovaškem. Eksplozije in potresi so na dnevnem redu, koalicijska zgradba kaže že krpo na krpi in jo podporno tramovje le še za silo drži skupaj. Toda prizadeti nčemo ali ne morejo razumeti znamenj časa, ne morejo se odločiti, da bi zapustili trlo zgradbo in krenili na novo pot. Pač ne manjka med njimi elementov, ki bi pristali — in še z veseljem! — na odkrit absolutizem, na hegemonistično vojaško diktaturo, manjka pa med njimi jasnih glav in širokih duhov, ki bi se odločili za pot pravega, poštenega demokratizma, za pot iskrenega, resničnega narodnega sporazuma, ki bi združil v skupno delo za skupni prid vse dele naroda. Politična logika, zdrav razum, ljubezen do države narekujejo to pot, pretežni del ljudstva, merodajne, izven koalicije stoječe politične skupine jo zahtevajo — toda tam, kjer imajo odločitev v rokah, so kakor gluhi in slepi.

Toda vse nič ne pomaga: življenje se ne da varati. Politična logika bo zmagala tudi pri nas, tako ali tako. Kdor je resničen prijatelj te države, mora želeti pa tudi iz vseh sil delati na to, da zmagaja v smeri demokratizma, sporazuma in ljubezni, ki edino vodijo v srečno, veliko bodočnost.

Vzorno gospodarstvo državnih podjetij.

Belgrad, 21. sept. (Izv.) Člani finančnega odbora — 5 od 31 — so danes obiskali državno tovarno za svilo v Pančevu. Od vladne večine sta prišla dva, od opozicije trije. Pri pregledu tovarne se je ugotovilo, da tovarna že od 1924 ni napravila nobene bilance. Izplačali se tudi še niso kuponi, ker se jim cena še ni določila. Člani finančnega odbora so hoteli dobiti razne podatke, katerih pa ravnatelj ni mogel dati in jih bo finančnemu odboru sporočil pozneje.

SESTANEK CHAMBERLAIN—MUSSOLINI.

London, 21. sept. (Izv.) Rimski korespondent »Times« javlja, da se bo Mussolini v italijanski luki sestal s Chamberlainom. Chamberlain je 17. septembra prišel v Genovo. Tam je prejel Mussolinijevo pismo, na katero je takoj odgovoril.

Volivci v zbornico — zadnji trenutek!

Samo danes do šeste ure zvečer sprejema volivna komisija še glasovnice za zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Danes od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer lahko vsak volivec osebno odda glasovnico pri volivni komisiji, ki posluje v zborničnem poslopiju v Bethovnovi ulici. Volivec mora oddati glasovnico osebno, ne po kakem uslužbencu. Pri volivni komisiji se mora legitimirati z uradno legitimacijo, ki jo je dobil od volivne komisije. Zastopniki trgovskih in industrijskih družb morajo poleg legitimacije predložiti tudi pooblastilo firme za katero volijo. Kdor bi bil legitimacijo izgubil, lahko pri volivni komisiji zahteva duplikat. V ta namen mora predložiti obrtni list.

Po pošti naj volivci oddajajo glasovnice samo na ljubljanski glavni pošti in sicer najkasneje do 4. ure popoldne. Vse glasovnice, ki pridejo kasneje, bodo neveljavne.

Ljubljanski trgovci in obrtniki, zadnji dan oddajte še glasovnice, da ne bo vaš glas neizrabljen.

Trgovci in obrtniki z dežele, pripeljite se danes osebno v Ljubljano, če doslej še niste odposlali glasovnice.

V združeni armadi slovenskih trgovcev in obrtnikov ne sme manjkati nikogar, vsak brez izjeme mora oddati glas za našo združeno stanovsko »Jelačin-Ogrinovo listo«.

VELIK DOTOK GLASOVNIC.

Včeraj dopoldne beleži volivna komisija do sedaj največji dotok glasovnic in sicer vseh skupaj 4258, od teh 937 trgovskih, 3273 obrtnih in 48 industrijskih. Skupno je do včeraj dopoldne došlo 22.914 glasovnic (69.54 odstotkov), od teh 258 industrijskih (64.73 odstotkov).

kov), 6725 trgovskih (70.7 odstotkov) in 15.931 obrtniških (69.05 odstotkov). — Včeraj popoldne je došlo na volivno komisijo še okoli 500 glasovnic, tako da je bilo do včeraj oddanih skupno okoli 23.400 glasovnic ali okoli 71 odstotkov.

Izjava min. predsednika Uzunoviča.

UČUNOVIČ SI DOMISLJA, DA JE NJEGOVA VLADA TRDNA. — POPOLNA IZOLACIJA SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.

Belgrad, 21. sept. (Izv.) Predsednik vlade Uzunović je danes popoldne sprejel časnikarje, da bi jim dal izjavo o trdnosti vlade, da ni pričakovati nobenih sprememb in da vlada med obema vladnima strankama največje prijateljstvo in soglasje. Izvajanja predsednika ministrskega sveta so bila v toliko zanimiva, v kolikor kažejo predsednikovo mnenje, ki je povsem nasprotno onemu javnosti, namreč da se položaj z naglimi koraki bliža spremembam, medtem pa Uzunović še vedno sanja o tem, da bo večno ostal na sedanjem mestu.

Izpolnjuje samo časnikarsko dolžnost, prinašamo del izvajanj predsednika ministrskega sveta.

Predvsem je odgovoril na vest, ki se je zadnje čase vedno bolj in bolj širila, da bo prišlo v najkrajšem času v vladi do sprememb. Uzunović je izjavil, da ne vidi nobenega vzroka, radi česar bi prišlo do kakih sprememb. Temelj politike, na katerem stoji sporazum med NRS in HSS, je ostal nespremenjen. Med obema strankama vlada najlepša harmonija in soglasje glede vseh vprašanj skupne politike. Zato apelira na javnost, da ne kuje brezplodnih kombinacij, ker ni nobenega vzroka, ki bi zahteval kakšne spremembe. Vlada uživa zaupanje obeh ustavnih činiteljev in bo ostala na svojem mestu, dokler bo to zaupanje uživala. Če javnost misli, da bo prišlo s Pašičevo in Radičevom vrnitvijo v Belgrad do kakšnega prevrata, naj počaka, da oba res prideta v Belgrad. Takrat se bo videlo, kako stališče bo sta zavzela napram položaju. Toda on je pre-

pričan, da njuna vrnitev nikakor ne bo vplivala na obstoj njegove vlade, nego nasprotno, da se bo vladin položaj še utrdil.

Posebno odločno se je obrnil proti vestem, da se mu ni posrečilo dobiti na Bledu od kralja podpisa na ukaz, s katerim se Nikić razrešuje svojih dolžnosti kot minister in sprejme Radič v vlado. Izjavil je, da se mu še nikdar ni zgodilo, da ne bi bil dobil podpisa na kakšen ukaz, katerega je predložil kralju. On kot parlamentarec bi v tem slučaju takoj izvajal posledice.

Na vprašanje, kako bo delala skupščina, ni vedel predsednik ministrskega sveta nič posebnega reči. Izjavil je, da se še ne ve, ali bo skupščina v izrednem zasedanju delala ali ne. O tem se mora vlada še posvetovati.

V svojih nadaljnjih izjavah se je ostro obrnil proti Pribičeviću. Izjavil je, da se samostojni demokrati s Pribičevićevim politiko vedno bolj izolirajo. Po njegovem mnenju vlada raditega v sami samostojno demokratiški stranki velika razcepljenost. Del stranke uvideva, da je ta politika stranki škodljiva. Ker Pribičević vidi, da ne more priti pri nobeni kombinaciji v poštev, polaga vse svoje nade na volitve. O teh pa zasedaj, ko ima vlada še dovolj dela v narodni skupščini, ne more biti govora. Pribičević je prošlo nedeljo v svojem govoru na shodu v Somboru Uzunoviča osebno napadel. Na ta napad izjavlja Uzunović, da bi mu ne bilo prijetno, izraziti o Pribičeviću svoje osebno mnenje.

Odmevi Briand-Stresemannovih razgovorov v Franciji.

Pariz, 21. sept. (Izv.) Francoska javnost se je v zadnjih 14 dneh precej preokrenila v dobro Nemčije. Tudi desničarski listi, ki sicer kritizirajo Briandova pogajanja s Stresemannom, so s svojimi napadi na Nemčijo popustili, uvidevajo potrebo po ureditvi in likvidaciji izjemnega stanja v zasedenem ozemlju ter mirnem sodelovanju z Nemčijo. V javnost so prodrli dvomi, da vlada ne bo potrdila koncesij, ki jih je dal Briand Stresemannu. Zlasti ministri Marin, Bokanovski, Tardieu in Barthou, da bodo nastopili v kabinetu proti Briandu. Tudi so nekateri desničarski listi napovedali, da bo Poincare prekrizal Briandu vse načrte. Oficielno obvestilo, pa demantira vse vesti o nesoglasju v vladi in ugotavlja, da je Briand Poincareja v glavnem vnaprej obvestil o vseh vprašanjih, ki so bili predmet

razgovorov z nemškimi zastopniki.

Pariz, 21. sept. (Izv.) Po seji ministrskega sveta je Briand izjavil časnikarjem, da nima h komuničanju o seji vlade ničesar dodati. Vlada je sprejela njegovo poročilo ugodno in se bo pridobljenih zvez poslužila.

Pariz, 21. sept. (Izv.) V današnji dopoldanski seji ministrskega sveta, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika republike, je podal zunanji minister Briand poročilo o zahtevanju in delu francoske delegacije v Zenevi. Vlada je Briandu k lepim uspehom čestitala. O razgovorih Brianda s Stresemannom so bili vsi člani soglasnega mnenja, da so razgovori velikega pomena in da je zelo koristno, da se nadaljujejo. Ministrski svet se bo prihodnje bavil s tehničnimi problemi, ki pridejo v poštev pri tem vprašanju.

Priprave za razorožitveno konferenco.

Zeneva, 21. sept. (Izv.) Drugi odsek za zborovanja je danes dopoldne sprejel poročilo o pripravah za svetovno gospodarsko

konferenco. Odsek je sprejel načrt resolucije, ki povdarja, da splošni gospodarski položaj zahteva mednarodno vzajemno sodelovanje in

v ta namen je potrebna svetovna gospodarska konferenca. Uspeh take konference je mogoč le, če se njene razprave omeje samo na nekatera bistvena vprašanja, ki naj bi jih konferenca uredila.

San Sebastiano, 21. sept. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila pod predsedstvom kralja, je sporočil zunanji minister, da je Španija dobila povabilo na razorožitveno konferenco. Ministrski svet je sklenil, da se z ozirom na to, da se konference udeležijo tudi ameriške Združene države, ki niso včlanjene v Društvo narodov, in ker vsled udeležbe ne nastanejo za državo nikake obveznosti, Španija udeleži te konference.

Dr. Č:

Politična negotovost v Nemčiji.

Berlin, 17. septembra.

Berlin se je odel v pesimistično mišljenje. Nemčija je sprejeta v Društvo narodov, pogajanja med Francijo in Nemčijo sicer še niso zaključena, a prvi izrazi razočaranja se že čujejo vključno zagotovilo Brianda, da pride med Nemčijo in Francijo do sporazumnega, mirnega aranžmaja. Kajti — voila Poincare! In vladne stranke se boje, da pride Stresemann praznih rok pred parlament. Kajti vprašanje zasedenega ozemlja, za katero Nemčiji pri vsem tem ravno gre, se ne gane z mrtve točke? Kaj sedaj?

Ze pred odhodom nemške delegacije v Zenevo so nemški nacionalci hlastno pograbili članek v velikem antantnem listu, kjer se preludira za Zenevo, da je pogoj miru v Evropi urejeno razmerje med Nemčijo in Francijo, predvsem na gospodarskem polju. A Nemčija naj ne pozabi, da obstoja med njo in Francijo pogodba, ki se ne bo spremenila. In interpretacija te pogodbe je končno tudi — zasedeno ozemlje. Nemško-nacionalna stranka, ki bo sicer sprejela sprejem Nemčije v Društvo narodov kot dejstvo, bo vsekako vlado interpelirala v novemborskem zasedanju, bo ponovila svoje svarilne glasove, bo stavila na dnevni red vprašanje zasedenega ozemlja. In morda vprašanje zaupanja vladi.

Poleg zunanje političnih momentov, ki pa dosedanje politike v bistvu ne bodo spremenili, čaka parlament rešitev ne baš jasnega notranjepolitičnega položaja. Bivši kancler dr. Wirth je že o počitnicah s člankom v »Berliner Tagesblattu« poskusil z močno koncentracijsko vlado. »Ustvarite močno republikansko zvezo! Do sedaj še ne obstoja niti združena nemška levica, niti republikanska falanga. Razdvojeni in v nesoglasju gredo republikanci jeseni nasproti.«

Kaj hoče pravzaprav Wirth? Wirth vidi, da se je grupacija strank weimarske koalicije razbila, da so se socialni demokratje pod vplivom komunizma vdali v gospodarskem vprašanju radikalnim, agitatoričnim geslom in so zato šli v opozicijo, da se tako otresejo odgovornosti napram volivstvu. Na drugi strani so z njim nemška ljudska stranka in nemški nacionalci po večini v soglasju glede oblike države. A sedaj ne gre za golo obliko države, ki itak ni več sporna, ampak za vsebino. Koalicija slednjih bi dala državi drugo vsebino nego koalicija onih, ki so z dušo in srcem pri novi Nemčiji. In to hoče Wirth. Kot uvod k temu pa naj se ustanovi skupen list in skupno delo. Ali bo Wirth uspel in ali že to jesen? Kaj pravi centrum? Dr. Schofer je v diskusiji povdaril, da velja za centrum: suprema lex salutis rei publicae in pa uresničenje velikih verskih in kulturnih idealov. In Wirth tudi dobro ve, da se dajo ti ideali doseči v smislu enciklik Leona XIII. brez ozira na obliko države. Čakajmo na zimo. Vedno pa mora veljati: močan in strnjen centrum! Levičarja vseuč. profesor v Frankfurtu dr. Des-sauer in delavski voditelj Joos nastopata z centrumaško mladino javno za Wirthovo zamisel in apelirata na socialno demokratiško stranko, da zamenja agitacijo s politiko, da dovede delavstvo do pozitivnega vstvarjanja na državi. Zapadno časopisje centruma povdarja, da centrum odklanja dvostrankarski sistem, kakor odklanja levičarsko in desničarsko krilo v lastni stranki. Centrum pa je itak republikanec, krščansko-socialen. A kakor smo odklonili desničarski, tako bomo odklonili levičarski blok. A pozabiti ne smemo na bavorsko ljudsko stranko. Z ozirom na centrum je njegov oklic brezpredmeten, na naslov socialnih demokratov upravičen. Westfalsko časopisje je mnenja, da republi-

kanizem sam ne zadošča. Mi v centru ima-
mo stvari, ki stoje višje kot je republika, na
katero nismo dali nikake krstne zaobljube.
Reakcije ne pustimo nazaj, a z »živio-klici-
na republiko ni rešen niti en problem.« Ču-
jejo se celo pripombe, da ima Wirth v tej
zamisli za seboj le one centuramaše, ki imajo
v mislih »razklerikalizacijo političnega mi-
šljenja« in »konfuzijo politike centurama».

Desnica povdarja, da ima centrum pred-
vsem samolastno kulturno stališče in pred-
vsem konfesijsko šolo, za katero bi se
zvezal tudi s peklom in Wirthova akcija je
pomankljiva predvsem v tem, da ne pri-
diguje sporazuma niti na polju šolstva, niti so-
cijalne politike.

Socialni demokratje očitajo Wirthu, da
kliče skupaj levičarje, a centrum sam prote-
stira proti levičarskemu značaju stranke. V
sedanjem parlamentu je weimarska koalicija
nemogoča. Mi sicer ne odklanjamo velike ko-
alicije, a dati se nam morajo garancije, da ne
utrpi nobene žrtve, ki bi je ne mogli zagor-
varjati pred delavstvom, da preneha delo
centurama »ko dosedaj v vprašanju šole, za-
kona, materinstva ni niti za milimeter odsto-
pil od svoje linije, katero smatra socijalisti-
čen človek za tako, ki spada daleč v pre-
teklo stoletje».

Nemčija hrepeni po močni koaliciji, da
se novo leto 1927 ne začne z stanjem začetka
l. 1926., ko je sam Hindenburg dal inicijati-
vo za koncentracijo. A mesto velike je vladala
mala manjšinska koalicija z zameno Luthra
z Marksom. Ali pa bo zmagala misel razširitve
kabineta, se še ne ve. Marx je odločen, da se
v novembru predstavi parlamentu s sedanjim
kabinetom. Wirthova akcija v doglednem ča-
su ne more upati na uspeh. Če bodo dale
stranke inicijati-vo na razširjenje koalicije, je
enako negotovo. Vodstvo centurama je pri-
pravljeno na drugo koalicijo, a samo s soci-
jalnega stališča, torej na levo v smislu velike
koalicije. V vsakem slučaju pa odklanja zve-
zo z nemškimi nacionalci in to tako iz no-
tranje političnega, kot zunanje političnega
razloga. V zadnjem igro važno vlogo ime fran-
coskega premierja Poincareja.

Kakor je torej negotovo jesensko zase-
danje in strankarska grupacija, je enako go-
tovo, da je tako z zunanje kot notranje poli-
tičnega položaja vsaka kombinacija brez
centurama izključena, pa naj bo tudi v vladi
zastopana le po »Verbindungsofficijeru« dr.
Braunsu.

Stribny ustanovi svojo stranko

Praga, 21. sept. (Izv.) Stribny je izjavil,
da ne bo odložil mandata, ampak bo s svojimi
tovariši osnoval novo stranko pod njegovim
vodstvom. Poslanec David je izjavil, da je biv-
ši general Gajda dejal po posvetovanju s po-
slancem Stribnyjem: To je izreden človek, ki
ima popolno razumevanje za našo stvar. Mi bo-
mo napravili še en prevrat v republiki in si-
cer z narodnimi socialisti.

KONGRES ČEŠKE NARODNOSOCIALISTIČNE STRANKE

Praga, 21. septembra. (Izv.) Na kongre-
su narodnosocialistične stranke je bil izvoljen
za predsednika zopet senator Klofač in za
člana izvršilnega odbora dr. Beneš. Klofač je
povedal, da mu je Stribny ponujal naj iz-
stopi iz političnega življenja in da bo za to
dobil mesečnih 10.000 češkoslovaških kron.
Senzacijo je vzbudilo Masarykovo pismo na
Klofača. V tem pismu pravi Masaryk, da Stri-
bnyju ni nikoli zaupal, niti tedaj, ko je bil
vojni minister, ampak ga je pustil najstrožje
nadzorovati.

SPOPADI S FAŠISTI NA MORAVSKEM

Brno, 21. septembra. (Izv.) V raznih mo-
ravskih mestih je prišlo zadnje dni do spopa-
dov med fašisti in njihovimi nasprotniki. Ta-
ko so v Iglavi socialisti razbili zborovanje
fašistom in prisilili sklicatelje do tega, da so
zborovanje zaključili. V Rosicah pri Brnu je
prišlo do težkih spopadov, v katerih je bilo
8 oseb ranjenih, 4 osebe so morale odpeljati
v bolnico.

SKLICANJE ČEŠKOSLOVASKEGA PARLAMENTA

Praga, 21. sept. (Izv.) Predsedstvo na-
rodne skupščine se je danes posvetovalo o
zahtevi socialističnih in komunističnih poslanc-
ev, da se takoj skliče parlament. Predsed-
stvo je sklenilo, da se skliče parlament 4. ok-
tobra.

LOUCHEUR V BERLINU

Berlin, 21. sept. (Izv.) Francoski posla-
nec, znani finančnik Loucheur, bo obiskal
Berlin. Sprejel je povabilo berlinske trgovske
zbornice, in se mu bo odzval sredi oktobra.
V Berlinu bo predaval in si zbral informacije
o stanju nemške industrije. Loucheur bo obi-
skal tudi Dunaj.

NOVE TRGOVSKE POGODBE

Belgrad, 21. sept. (Izv.) V Bruxellesu so
se srečno zaključili razgovori med našo in
belgijsko delegacijo za sklenitev definitivne
pogodbe. Nova trgovska pogodba med našo
državo in Belgijo temelji na osnovi največje
ugodnosti. Naša delegacija potuje sedaj v Pa-
riz, da tam nadaljuje pogajanja za sklenitev
podobne pogodbe s Francijo.

Poljsko-nemško sodelovanje.

Berlin, 21. sept. (Izv.) Glasilo centurama
»Germania« že eno leto ostentativno veliko
razpravlja o potrebi rednih odnošajev med
Nemčijo in Poljsko. Ta iniciativa je našla kre-
pak odmev tudi v poljski javnosti, ki redno
registrira vse članke »Germanije« in stalno
odgovarja. Poljski zunanji minister Zaleski je
dal dopisniku »Germanije« interviu, v ka-
terem je predvsem izrazil svoje popolno so-
glasje in zadovoljstvo s potekom zadnje skup-
ščine Društva narodov. Posebej je povdaril
minister, da Poljska ni bila izvoljena v svet
kot kak protitež proti Nemčiji, ampak, da
kot ena najmočnejših držav v slogi dela na
udeležitvi mirovnih idej Društva narodov.
Nikdar ne sme biti Poljska tista, ki bi delala
proti kak državi, vedno pa je pripravljena z
vsemi sodelovati. Sedaj se bodo obnovila po-
gajanja za trgovsko pogodbo med Poljsko in
Nemčijo in minister misli, da ni nikakih ne-
premagljivih težav, in bo prišlo kmalu do
sklenitve te pogodbe.

SVETOVNA GOSPODARSKA KONFERENCA

Ženeva, 21. septembra. (Izv.) Danes do-
poldne je skupščina Društva narodov razpravl-
jala o pripravi za svetovno gospodarsko
konferenco. Loucheur je poudarjal velik po-
men te konference. Nemški delegat von Rein-
boden se je pridružil izvajanjem Loucheurja
in poudarjal, da je mogoče le na mednarodni
podlagi izvesti saniranje gospodarstva v po-
sameznih državah. Ko je govoril nato še de-
legat Adelsberg, je skupščina sprejela pred-
log druge komisije o sklicanju svetovne go-
spodarske konference.

PRORAČUN MEDNARODNEGA URADA DELA

Ženeva, 21. sept. (Izv.) Proračunski od-
bor Društva narodov je danes sprejel prora-
čun mednarodnega urada dela, ki znaša
7.974.165 frankov napram 7.166.000 frankov v
prejšnjem letu.

POGAJANJA Z ANGLEŠKIMI RUDARJI

London, 21. sept. (Izv.) Dohodki na an-
gleških železnih so se vsled premogovne
stavke znižali za 11 in pol milijona funtov.
London, 21. sept. (Izv.) Izvršni odbor ru-
darske zveze se je posvetoval o predlogih vla-
de za rešitev rudarske krize in poslal vladi od-
govor, da je pripravljen takoj pričeti pogaja-
nja, vtraja pa na tem, da se morajo pogaja-
nja izvršiti v veljavnosti za vsa dežela. Nocoj
se bo Baldwin še posvetoval z rudarskim iz-
vršnim odborom.

London, 21. septembra. (Izv.) Angleški
parlament, ki se bo sestal prihodnji ponedel-
jek, bo razpravljal o podaljšanju izjemnega
stanja in posebnem polnomočju vlade.

Proti italijansko-romunski pogodbi.

Bukarešta, 21. sept. (Izv.) Romunska
opozicija je dvignila velike proteste proti
novi pogodbi, ki sta jo v Rimu podpisala Ava-
rescu in Mussolini. Zadržanje Italije glede
besarabskega vprašanja, ki je bilo doslej vsaj
negotovo, je sedaj posvedočeno v škodo Ro-
munije. Pogodba, ki Romuniji ne jamči njenih
mej, je brez vrednosti. Vodja liberalcev Bra-
tianu je zaprosil pri kralju za advenco, da
osebno obrazloži vso škodo, ki jo bo imela
Romunija vsled te pogodbe.

Spanska kriza.

Pariz, 21. sept. (Izv.) Iz San Sebastiana
poročajo, da so se voditelji vseh političnih
strank grof Romanones, Villanueva, Alba in
drugi so se med seboj zavezali, da pozovejo
kralja, če bo podpisal dekret za sklicanje
posvetovalne državne skupščine po načrtu
Primo de Riveria, da se odpove prestolu.
Direktorij smatra ta sklep za protizakonit in
upa, da bo imel v slučaju, če se res izvrši,
samo zakonski značaj. Je pa to gotovo na-
poved novih notranjih sporov in viharjev v
Španiji.

Dalje javljajo iz Madrida, da je pri neki
prireditvi 15.000 gledalcev priredilo bivšemu
ministru Sanchezu demonstrativne ovacije, ki
so se ostentativno nadaljevale tudi potem, ko
so prišli zastopniki vlade, ki jih je ljudstvo
briskiralo. Vlada je v časopisju cenzurirala
ta dogodek.

KOMUNISTIČNE DEMONSTRACIJE V NANCYJU

Pariz, 21. sept. (Izv.) Zadnje nedeljo je
imela komunistična stranka veliko zborovanje
v Nancyju. Govoril je tudi poslanec Cachin.
Policija je prepovedala obhod po ulicah. Ko-
munisti se pa prepovedi niso držali in priredili
velike poulične demonstracije. Prišlo je do
ostrih spopadov s policijo. Devet policistov je
ranjenih. Veliko komunistov so zaprli.

ANGLEŠKO-KITAJSKI SPOR PORAVNAN.

London, 21. septembra. (Izv.) Dopisnik
»Times« iz Pekinga poroča, da sta bila oba
angleška trgovska parnika, katere je zaplenila
kitajska vlada, zopet vrnjena nazaj.

RUSKI POSLANIK V LONDONU OZDRAVIL

London, 21. sept. (Izv.) Ta teden pričaku-
jejo v Londonu povratek ruskega poslanika
Krasina, ki je že toliko ozdravil, da bo zopet
lahko prevzel vodstvo poslaniških poslov.

Orkan na Floridi.

Washington, 21. sept. (Izv.) Predsednik
Coolidge je izdal poziv na vse državljane, da
priskočijo na pomoč ponesrečencem v Floridi.
Newyork, 21. sept. (Izv.) V mehikanskem
zalivu je v nedeljo popoldne divjala huda ne-
vihta. Natančnejša poročila še niso dospela.
Paris, 21. septembra. (Izv.) Po poročilih
iz New Yorka se je podrl veliki nasip Ocee-
chobee in je voda zalila velike komplekse.
V Pensacoli se je zrušilo veliko poslopje fili-
alke ameriške narodne banke. Število žrtve
cenijo na 2000. Reševalna akcija v Miami je
odkrila že veliko žrtve, predvsem one, ki so
utonili in jih je otekajoča voda pustila. Mno-
go pa jih še leži zasutih pod razvalinami ali
jih je voda odplavila daleč proč v morje.

NEVIHTE V ANGLIJI

London, 21. septembra. (Izv.) Angleške
otoke in zapadni del Anglije je obiskala težka
nevihta. Tudi severni del Anglije je vsled
strel in trganja oblakov utrpel ogromno
škodo.

POTRES.

Rim, 21. sept. (Izv.) Potresna opazoval-
nica v Faenzi je v ponedeljek ponoči zazna-
movala potres v daljavi 1000 km. Domneva
se, da gre za ponovitev junijskih potresov.

Občinska seja celjskega obč. sveta.

SDS VEČINA OBČINSKEGA SVETA PROTI
PREMESTITVI MOHORJEVE DRUŽBE V CELJE.

O tej znameniti seji, o kateri smo sumarično
poročali že v nedeljski številki, prinašamo zdaj
podrobno poročilo:

Opozicija z zavezotimi stoli, kakor navadno,
demokrati trdno strnjeni in polnoštevilno zastop-
pani; v tem znamenju je otvoril gosp. župan sejo,
na kateri sta se obravnavali dve veliki vprašanji,
regulacija Savinje in premestitev odnosno izjava
občinskega sveta o koncesiji tiskarne za Mohor-
jevo družbo. V začetku seje so bili na predlog
pravnega odseka sprejeti v občinsko zvezo Eliza-
bete Grabner, Antonija Bobek, Marija Anderluh,
Neža Gradišnik, Josip Zorin, Karel Perc, drugi pa
odklonjeni Nato poroča dr. Božič o regulaciji Sa-
vinje in njenih pritokov. Pri tem je stavil na ob-
činski svet predlog, da se mora regulacija v našem
okraju izgraditi v smislu svoječasnega načrta šta-
jerske deželne vlade, ki je predvidevala izpeljavo
celotne rešitve tega vprašanja, to je regulacija Sa-
vinje in njenih pritokov. Ako bi bili regulirani
sami pritoki, bi ne bilo mestu s tem ničesar po-
magano, obratno, mesto bi imelo od tega še ve-
liko škodo, ker bi v slučaju poplave še veliko bolj
trpelo kot pa sedaj. Denarno vprašanje pa naj se
reši na ta način, da vzajemno nosijo izdatke drža-
va in prizadeji interesenti, najsibo fizične ali prav-
ne osebe, v katero svrhu naj se ustanovi vodna
zadruga. Po referatu o reguliranju Savinje, ki je
pustil naše občinske očete še precej brezbržne,
je referent finančnega odseka nadaljeval o drugih
tekočih zadevah. Sklenilo se je, da kupi mestna ob-
čina stroj za drobljenje kamna. Na Confidentiali-
vem zemljišču se izbriše breme reverza; obrav-
navata se dve prošnji Splošno stavbene zadruge
gleda podaljšanja dobe, v kateri lahko izrabí
ugodnost jamstva od strani mesta, in nato glede
odkupa cest, kar občinski svet oboje zavrne. Škod-
niku in Preisingerju se proda zaproseni svet, odo-
bri se električna napeljava v stari grofiji, ki stane
8285 Din, kakor tudi razne poplave v vojašnici
v Gaberju. Odobri se nakup konj, ki so stali
14.700 Din. Na predlog stavbenega odseka sklene
občinski svet napravo javnega podzemeljskega
stranišča, ki bo stalo pred skladiščem Union in
katero delo je proračunano na približno 60.000
Din. Občinski svet tudi odobri izdatke za različna
popravlila, na kar se bavi s večno starim vpraša-
njem dodelitev in premestitev stojnic. Izjavi se
za koncesijo šoferju Drofeniku za avtotakso in Sil-
vestru Becu za podelitev koncesije snazjenja čev-
ljev pred Mestno hranilnico.

Nato pride na vrsto Mohorjeva družba, ki se
želi premestiti v Celje. V tej zadevi so prišli de-
mokrati očitno na sejo z namenom, da se nikdo
od njih ne oglasi k besedi. Zato sta v tem vpra-
šanju govorila le dr. Ogrizek, ki se je zelo
temperamentno zavzel za Mohorjevo družbo, in
dr. Goričan, ki je izjavil, da bodo radikalni gla-
sovali za lokalno potrebo, in podprli to izjavo z
učinkovito utemeljitvijo. Dr. Ogrizek je v svojem
govoru izjavil, da je nerazumljivo dejstvo, ako ho-
čejo nekateri od SDS glasovati proti temu. Vsi
oni, ki to nameravajo, naj pomislijo, da je družba
razdelila med slovenski narod nad 20 milijonov
knjig in izvršila s tem eminentno kulturno delo.
Nasprotniki premestitve se izgovarjajo na že ob-
stoječa podjetja, kar pa ne drži. Mohorjeva družba
ni namenjena za celjske potrebe in trg, temveč
ona ima drugo zaledje in se na mestne potrebe
ne bo niti ozirala. Njej je glavno vprašanje Mo-
horjeva družba in Mladika. Slišijo se tudi ugo-
vori, zakaj naj bi se družba preselila iz Celovca,
ko je tam bolj potrebna. Govornik pravi, da ta
ugovor ne drži in je samo povod za skrivanje
pravih namenov, ker je jasno, da ta družba ne
more delovati na nemških tleh. Tudi z gospodar-
skega stališča bi bilo v ogromno škodo, ako bi
družba morala ostati v Celovcu. Na Prevaljah pa
tudi ne more več ostati, ker je tudi tam odvisna
od Nemcev, tako da mora dobiti novo streho. V
vprašanju stanovanjske krize pa ne nastane vsled
tega nikako hujše stanje, ker bo družba za na-
stanitev svojih ljudi sama poskrbela. Dr. Ogrizek
Anatolia: da stališča posameznih odbornikov ne

more razumeti, seveda pod pogojem, da resnično
nameravajo glasovati proti temu vitalnemu vpra-
šanju slovenskega naroda. Nato naglašava veliko
važnost premestitve tiskarne za mesto, za obrt-
nike in trgovce ter končno poudarja, da bi bila
za vsakega Slovence največja sramota, ako bi si
upal dvigniti glas proti tej veliki kulturni usta-
novi. Ako je pa kdo tako zagrizen, da namerava
resnično glasovati proti kulturni potrebi cellega
slovenskega naroda, naj se v zadnjem momentu
premislí in naj raje molči, kot pa da bi s svojim
glasom širil po svetu sramoto slovenskih mož.

Dr. Goričan (NRS) poudarja, da bi bilo
skrajno neumiljivo postopanje SDS, ako bi se isti
postavili proti oni družbi, pri kateri so v taki meri
sodelovali tudi napredni pisatelji, kakor Tavčar,
Cankar, Gangl in drugi. Pomisliti moramo tudi,
da dobimo z Mohorjevo družbo enega največjih
davkoplačevalcev v naše mesto, ki bo tudi dvignil
promet in podprl obrtnike in trgovce. Bilo bi
tedaj nesmiselno, ako bi se ravno mestni svet iz-
javil proti premestitvi tiskarne v Celje. Zato bo
tudi njihov klub glasoval za lokalno potrebo.

Na te besede, ki so bile izgovorjene v naj-
večjo korist obrtniškega stanu, pa vstane gosp.
Rebek in pravi, da za tiskarno ni podana v
Celju nikaka lokalna potreba, ker krijejo doseda-
nje vso potrebo, na kar predlaga dr. Ogrizek
imensko glasovanje, ki izpade, kakor sledi: Za
lokalno potrebo so se izjavili naslednji odborniki:
Joa. Borlak, Stefan Ferant, Maks Janič, dr. Gori-
čan, Anton Koren, Fr. Leskovšek, Albin Marčič,
I. Modic, dr. Ogrizek, I. Pilko, Fr. Rebeuschegg,
Ludovik Selišek in Avgust Šviga; proti pa na-
slednji odborniki: Iv. Bizjak, dr. A. Božič, Josip
Graden, dr. Ernest Kalan, Iv. Kaus, Janko Leoni-
čar, Fr. Mravljak, Ivan Ravnihar, Ivan Rebek,
dr. Martin Rus, Drago Sirec, dr. Vranjek, Maks
Vudler in Drago Gobec; torej 13 glasov za, 14 pa
proti.

V splošnem presenečenju zaključí nato gosp.
župan sejo.

3. oktobra ves brežiški in krški okraj v Brežice na shod dr. Korošca

kl bo ob 11 dopoldne na vrtu
in dvorišču »Narodnega doma«
v Brežicah.

Beleške

△ 5—400.000 Din. Finančni odbor je ugo-
tovil, da znašajo taničtjeme v državni tovarni
za sladkor v letih 1921—23 okoli 4 milijone
dinarjev. Na poedino osebo pride 3—400.000
Din. Pa se še vprašujemo odkod draginja.

△ Konec. Za predvečer žalostnega dne,
ko bo SDS odklenalo v trgovski zbornici, je
»Jutro« napisalo za uvodnik žalosten recept
za tolažbo. Bistvo tega recepta so stare po-
grete laži: SLS je razbila sporazum, 27 pri-
stažev SLS je na obrtni listi in končno Jela-
čin je klerikalec. Nas prav malo zanima, kaj
je gosp. Jelačin kot politik, on je opetovano
izjavil, da je neopredeljen. Vendar nas srčno
veseli, da se »Jutrovemu« Moricu tako ime-
nitno jezik zapleta, da se najbolj nerodnemu
lažniku na zatožni klopi ne bi mogel lepše.
V drugem odstavku pravi: Jelačina je SLS
postavila poleg Ogrina... Tu je torej Jela-
čin SLS... Tretji odstavek se začne: »Prav
tako kakor je politična špekulacija SLS po-
vzročila kandidaturu gospoda Jelačina, je pa
tudi špekulacija gospoda Jelačina njega za-
vedla v naročje SLS... Tu sta pa že dve
špekulaciji... In koncem tega odstavka mo-
duje: »Tako sta se našla Jelačin in SLS...
Kako sta se mogla iskati in najti, če je Jela-
čina »Jutro« v dveh letih že stokrat zapisalo
med klerikalce? »Jutro« še lagati ne zna več.

△ Kaj je res? »Jutro« se tolaži, da ni tre-
ba zameriti SDS, če bodo njeni kandidati v
zbornico propadli, ker »so jo prevzele naše
mlade obrtniške organizacije«. Do včeraj je
»Jutro« skozi tri mesece pisalo in podčrta-
valo, da so njegovi kandidati »osiveli« v delu
za obrtniške organizacije, »da so vse svoje
življenje posvetili delu za strokovno obrtni-
ško gibanje« itd. Kdaj je imelo sedaj »Jutro«
prav ali včeraj ali predvčerajšnjim?

△ »Kdor ni z nami, je proti nam,« to ro-
kavico so vrgli SDS obrtniki in trgovci v vče-
rašnjem »Jutru« vsej neSDSarski slovenski
javnosti. Poberimo jo.

△ Nikjer jih več ni. »Jutro« prinaša brez-
številna novih kombinacij o rekonstrukciji
vlade: »klerikalci ne ponujajo, radičevci so
najcenejši, z demokrati je razdelitev oblasti
najdražja — samostojnih demokratov pa ni-
kjer ni. Pač, če je mala tolažba in »Jutro«
jo vestno beleži. »Belgrajske novosti« so na-
pisale: Kdor hoče biti cenejši (kot Radič),
naj se svojimi ponudbami požuri — SDS se
žuri in se bo žurila, je brezplačno na razpola-
vo, na je še nihče noče.

Kaj se godi doma

Našim rudarjem.

Poslanec dr. Gosar je na svoje tozadevno vprašanje dobil od ministra za promet sledeči brzjavni odgovor:

»Na Vaš telegram od 14. novembra 1926 žest mi je, da Vam sporočim, da sporazum med vlado in rudarji ni niti najmanj v škodo interesov rudarjev.«

Tako postopanje presega vse meje potrpežljivosti.

Maribor, 21. septembra.

Javnosti je znano, kako so ravno v Jugoslaviji katoliški duhovniki, ki so storili veliko za ustvaritev nove države, pravi mučeniki in zapostavljeni, kjerkoli je mogoče. Vedno se jim obljublja nekake doklade, ki bi jim omogočale življenjsko možnost, a ko bi se naj uresničile od vlade dane obljube, pade vse v vodo z izgovorom: ni kredita!

Slovenski duhovniki ne prejema doklad v zvezi; katehetom se ne izplačuje nagrade za veronauk in tako ne moreta živeti ne župnik ne kaplan. Od časa do časa se razpošljejo z višjih mest okrožnice, ki obljubljajo izplačilo malenkostnih doklad pod vse mogočimi pogoji, a ko so ti izpolnjeni od pišice, pride zopet kak jalov izgovor in slovenski duhovnik ima samo pisarije, prilaganje dokumentov k prošnjam, dobi pa nič drugega kakor posmeh z višjih mest.

Zadeva za neizplačevanjem doklad slovenski duhovniki in katehetski nagrad ter odtegljaji radi poplav so znane in se hočemo v naslednjem dotakniti najnovejšega fermana, ki se je poslal 30. julija 1926. št. 1259/1. vsem dekanjskim uradom in ki se glasi: »Veliki župan mariborske oblasti je z dopisom z dne 19. julija 1926. br. 2942 semkaj (ordinarijatu) naznanil odlok ministrstva ver v Belgradu z dne 8. julija 1926. V. E. br. 3280, glasom katerega pripada duhovnikom, katere so v svetovni vojni preganjale neprijateljske oblasti, dela draginjska doklada, če imajo strokovno šolsko kvalifikacijo.«

Kakor znano, je v lavantinski škofiji zelo veliko duhovnikov, ki so trpeli kot pravi mučeniki ob izbruhu svetovne vojne po graških in drugih ječah. To trpljenje je bilo tako krivično in veliko, da jih je nekaj kmalu za tem, ko so bili izpuščeni na svobodo, umrlo. Vse še žive duhovniške žrtve staroavstrijskega trinošstva trpijo že leta v novi državi vsestransko pomanjkanje in bedo.

Citirana okrožnica je bila zopet ena iskrica upanja na zboljšanje neznoznega gmotnega stanja in so se vse vsi ti pod Avstrijo kruto preganjani duhovniki poslali na škofijski ordinariat v Maribor prošnjo za izplačilo v fermanu obljubljenih doklad in priložili prošnjam vse tozadevno potrebne dokumente in uradno potrjene dokaze.

Ko so bile prošnje pod Avstrijo preganjanih žrtv zbrane na ordinariatu, jim je sledila rešitev, ki se glasi dobesedno takole:

»Z dopisom z dne 19. julija 1926. V. št. 2942 je veliki župan mariborske oblasti dostavil prepis odloka ministrstva ver z dne 8. julija 1926. V. E. br. 3280, ki vsebuje razlogo člena 3. uredb o draginjskih dokladah D. R. št. 88.900 ex 1925. Navedena razloga deli duhovščino v dva dela:

1. duhovščino, ki ima predpisano šolsko izobrazbo;
2. duhovščino, ki te izobrazbe nima.

Ker je pri nas samo duhovščina s predpisano šolsko izobrazbo, se je zadeva pojasnila v tem smislu, da je imelo ministrstvo pred očmi južne kraje, kjer se nahaja duhovščina brez predpisane šolske izobrazbe. Za naše kraje je odredba o draginjskih dokladah podvržena vsem omejitvam po členih 3, 4, 7, 11, 12. D. R. št. 88.900 ex 1925. In is tega razloga se Vam Vaša vloga vrne.«

Takih farbarij, kakor je navedena, in sicer z enega najvišjih mest pač slovenski duhovnik trpin nikakor ni zaslužil.

Mednarodni kongres srednješolskih profesorjev.

(Referat na občnem zboru ljubljanske sekcije Prof. društva.)

Kongres se je letos vršil pod pokroviteljstvom Društva narodov v Zenevi. Smemo reči, da je prav ta okolnost dala kongresu prav posebno važnost.

Vodstvo Mednarodnega profsorskega urada je na seji za časa lanskega kongresa v Belgradu dalo svojemu glavnemu tajniku, g. prof. Bellettu, polnomoč za organiziranje letošnjega kongresa. Ta je v zmislu delovanja prejšnjih kongresov in duha, ki je vodil dose-danjo akcijo, kakor tudi vsled dejstva, da je bilo lani poslalo Društvo narodov oficalnega zastopnika na belgrajski kongres, sklenilo, da se vrši letošnji kongres pod visokim pokroviteljstvom D. n., in sicer v Zenevi, sedežu Društva.

Zenevski kongres je bila manifestacija, ki je v svoji dostojanstvenosti pokazala, da je vredna naslednica prejšnjih, in z njo je bil storjen ogromen korak naprej v nalogu, ki si ga je bila stavila Mednarodna prof. federacija v vpostavljanju svetovnega miru potom srednješolskega pouka.

Onim gg. tovarišem, ki se za to zadevo zanimajo, priporočam, da si odlo-

Brezalkoholna uporaba grozdja in sadja.

Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru priredi od 22. do 25. septembra t. l. štiri-dnevni tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave, dne 28. septembra pa enodnevni tečaj za napravo sadnih sokov in brezalkoholnih pijač. Prijave sprejema do 25. t. m. direkcija srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Kmetijska šola v St. Jurju ob južni železnici priredi dne 27. in 28. septembra t. l. dvodnevni tečaj za uporabo sadja in povrtnin. (Vkuhanje sadja se bo demonstriralo prvi dan!) Udeležba naj se sporoči po dopisnici na ravnateljstvo šole.

V Celju se vrši tečaj v nedeljo, dne 26. septembra t. l. v prostorih gosp. Martina Perca na posestvu Obgrajski dvorec (pri Skalni kleti). Sodelujejo celjski sadjarski strokovnjaki! Prijatelji sadjarstva in vsi, ki se zanimajo za napredek iz celjske okolice in Savinjske doline, prijavite se takoj »Brezalkoholni produkciji« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10. Gospodarske organizacije in kulturna društva, župne urade in županstva prosimo, naj čimprej zberejo prijave in jih skupno odpošljejo!

V Črenšovcih (Prekmurje) se vrši na pobudo in po naklonjenosti pred. gosp. narodnega poslanca Klekla tečaj v ponedeljek, dne 27. septembra. Prijave sprejema župni urad v Črenšovcih.

Na Dobrovi pri Ljubljani predava v nedeljo, dne 26. t. m. ob pol 8. uri v župnišči o brezalkoholni uporabi sadja gosp. strokovni referent Franjo Kafol. Vabijo se vsi interesi iz okolice, da se predavanja s praktičnimi predvajanji udeležijo, ker je to v njih lastnem interesu! Prijave sprejema sadjarsko in vrtnarsko društvo na Dobrovi pri Ljubljani.

Za druge kraje se čas objavi v kratkem. Prosimo, naj se interesi čimprej prijavijo, sicer ne bo mogoče vsem željam pravočasno ugoditi!

Za prirejanje enodnevnih tečajev o brezalkoholnem gospodarstvu rabi (Brezalkoholna produkcija) v Ljubljani zelo nujno večje število predavateljev(ice), da more ustreči vsem prošncem iz posameznih krajev. Vse gospode, gospe in gospodične, ki so prijavljeni(e) sodelovati pri tem važnem kulturnem delu, nujno prosimo, naj se takoj prijavijo pismeno ali ustmeno, na kar dobe takoj podrobna pojasnila. Zadeva je pereča in prosimo takojšnjega cenjenega odziva.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

V Dravo ga je vrgel.

V ponedeljek ponoči je prišel v stražnico na Ruski cesti Avgust V., ves premočen, da je kar teklo od njega ter izpovedal sledečo čudno zgodbo: Vračal se je malo vinjen z mesta preko dravske brvi proti Studencem. Nekako na sredini mosta se je zaletel v neznanega moža, s katerim sta se radi tega sporekla in nato pričela pretepati. Sprijela sta se tik ograje mosta in spopad se je končal s tem, da je neznanec Avgusta V. dvignil preko ograje ter ga vrgel v reko. K sreči je V. dober plavač, v mrzli vodi se je naglo streznil ter splaval na suho na desni breg Drave. Njegov padec v vodo je slišal kopališki mojster, ki je brž skočil v čoln ter zaveslal po Dravi do glavnega mosta, misleč, da gre za samomor ter bo voda, kot običajno, nesla samomorilca nekaj časa na površju, predno ga požre. Pridružil se mu je še več drugih čolnov, ki so zaman iskali po temni reki dozdevnega samomorilca ter potem slučaj javili policiji. V. se ne spominja, kdo bi ga vrgel v vodo, tudi opisa neznanca ni mogel podati. Stvar je zelo sumljiva.

Roparski napad v Ustju.

Ko se je vračal predvečerašnjim okoli 9. ure zvečer 50 letni hišni posestnik Janez Trele iz Ustja št. 5, občina Smartno pri Litiji, domov, je opazil pri večnih vratih nekega tujca, ki je skušal

dajo moj članek o »D. n. in šoli«, ki je izšel v junjski številki Glasnika Prof. društva.

Dnevni red ženevskega kongresa je bil sledeči:

1. Kako bi mogel dati zgodovinski in zemljepisni pouk mladini čuvstvo človeške solidarnosti v času in prostoru?
2. Mednarodni urad in Društvo narodov.
3. Mednarodni urad in naraščaj Rdečega križa.

Na slavnostni otvoritveni seji je švicarski državni svetnik g. Oltramare poudaril važnost Zeneve v zgodovini pedagogike:

— Ze stoletja, je dejal, posveča Zeneva svoje najboljše materialne in moralne moči razvoju pouka in izpopolnitve pedagoškega študija. Zato čestitamo Medn. fed. prof., da si je izbrala Zenevo kot letošnje mesto kongresa. Nekateri so se čudili, da Švica ni včlanjena v Medn. federacijo; to je pa radi tega, ker z drž. izpitom srednješolski profesorji pri nas nimajo istih garancij kot drugod in ker v Švici ne obstoja združenje profesorjev.

Govoreč o ciljih, ki jih ima kongres, je govornik dejal, da je v Zenevi bolj kot povsod drugod mogoče opazovati in bolje razumeti stremenje profesorjev, vcepiti in ufriditi mladini čuvstvo mednarodne solidarnosti. Slednjit je dodal, da bodoči vesoljni mir mnogo bolj zavisl od šole kot od diplomatov in politikov.

Nato je razpravljal prof. Th. Ruyssen »O Društvu narodov, njegovem smislu in delu«.

Samo teden dni

je še do 30. septembra, do katerega dne mora imeti poravnano naročnino za 3. četrtletje vsak, ki se hoče udeležiti tretje tekme za denarne nagrade. Točni plačniki bodo nagrade po 1000 Din. leta 1926. — Štirje prejele v oktobru. Pazite torej, da si vsi pravočasno pre-skrbite pravico do tega tekmovanja! Če nimate pri rokah »Slovenčeve« položnice, zahtevajte pri upravi, da se Vam dološlje!

odpreti vrata. Pristopil je k mož k neznanu in ga vprašal, kaj išče in hoče. Neznane pa mu je sirovo odgovoril, da nabira milodare za pogorele, cerkve in druge potrebne ustanove. Trele pa mu tega seveda ni verjel, ker mož nikakor ni izgledal kot kak pošten nabiralec milodarov. Ko je šel Trele nato proti drugemu koncu hiše, mu je neznane sledil in ga je nenadoma napadel. Podrl je moža na tla, ga nekaj časa sukal sem in tja, nato pa je pobegnil. Ko je mož vstal, je opazil, da mu je odnesel ropar srebrno žepno uro s srebrno verižico, vredno 1400 Din. Mož je neznanega roparja natanko opisal in je upati, da ga bodo kmalu spravili na varno.

Na sledi.

Ubijakem finančnega stražnika v St. Nju v Slov. goricah so že na sledi. Ubijalci so iz šentlenartskega okraja in bodo te dni pod ključem.

Nagla smrt.

V Trnovskem vrhu pri Sv. Urbanu pri Ptuju so našli v vinogradu mrtvo staro gospodinjjo Simončičovo, po dom. Kreishauptmanovo. Šta je v gorico žet travo, pa jo je zadela kap. V roki je držala še srp, ko so jo našli mrtvo.

Smrtna nesreča.

Na Guberniku pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah se je smrtno ponesrečila že stara Marija Toš. Zlezla je kljub starosti na slivo in obirala sad. Pri obiranju jej je spodrsnilo, padla je na tla in se tako poškodovala, da je kmalu po padcu izdihnila. V kratkem bi bila obhajala 50 letnico poroke.

Umrla vsled stekline.

Na Vodolah, župnija Sv. Lovrenc v Slov. goricah, je umrla užitičarica Neža Slodnjak. Obgrizla jo je stekla mačka. Nežo so pripeljali v Pasteurjev zavod v Celje, a ko se je vrnila, je po kratki in mučni bolezni umrla.

Slovinci v Italiji

Poitalijančenje tudi osebnih imen.

Občinski uradnik ima na Primorskem pravico, da ne registrira otroka s krstnim imenom, ki želijo dati otroku starši, ali pa dati otroku poljubno ime, ako starši vztrajajo pri svoji zahtevi. To je že stara stvar, ki se na Primorskem prakticira že v polnem obsegu, in je rodila tudi tožbe, ki so prišle tudi do druge instance. Tako je prizivno sodišče v Trstu nedavno zavrnilo priziv nekega Slovana z motivacijo, da imajo oblastva zadnjo besedo pri določanju krstnih imen, ker bi sicer starši lahko nadeli otroku ime, ki bi značilo n. pr. osel, in bi to gotovo ne bilo kulturno. Sodnikom, ki mislijo ali pa vsaj hočejo pod pritiskom razmer misliti, da se dobijo tako živalski starši, da bi dajali otroku oslovsko ime, pač radi pripuščamo take motivacije. Ostane pribito dejstvo, da jemlje fašizem s takim postopanjem Slovane še zadnjo trohico svobode, ki mu jo more nuditi domače ognjišče.

Prihaja še hujše. Piero Belli, ravnatelj tržaškega popoldanskega dnevnika »Serac«, ki je bil še pred kratkim izgnan iz fašistske stranke,

Zločinska kronika in drugo.

Nevaren tat koles, ki pa tudi drugih stvari gotovo ne prezira, samo če jih doseže, so je pojavil v radovljiskem okraju. Pridružuje se skupinam lesnih delavcev, par dni dela, pa izgine. Ko pa odide, slede vedno ovadbe o raznih tatvinah. Tako je pred par dnevi zopet pobegnil od svoje družbe. Mimogrede pa je ukradel še posestniku Ivanu Hančiču iz Hraš kolo vredno 1000 dinarjev. — Kam se je tat sedaj obrnil, ni znano, sumijo pa, da jo je pobrisal preko meje.

Cigani konjski tatovi. V okolici Dolgovasli pri Kočevju so se pojavili zadnje dni znani cigani, trije Hudoroviči, Tone, Franc in Jože, v družbi nekega cigana Brajdiča. Igrali so po hišah, kupovali, sleparili in mešetarili. Lepega dne pa jih je vzela noč in drugi dan so ugotovili, da so ukradli posestniku Francetu Wolfu kobilu, vredno 2000 Din. Po izpovedi domačih je odjahal Anton Hudorovič kobilu preko državne meje v Italijo, ostali trije cigani pa so pobegnili v smeri proti Sodražici.

Vlom v Perjanju pri St. Vidu. Neznani vlomilec je vlomil v Perjanju v stanovanje Marije Ločnikarjeve. Prišel je v hišo skozi neko luknjo, ki je bila zabita z deskami. Odrtnal je deske in zlezal skozi nastalo luknjo v hišo. Tam je ukradel orlovski kroj in pa eno staro hranilno knjižico. Hranilnice in posojilnice v St. Vidu z vložkom 70 goldinarjev.

MLada begunea. Iz ljubljanske okolice je pobegnil od doma komaj enajstletni dečko Lovro Kolenc. Deček je majhen, bolj slabo oblečen, malo slaboumen in rad krađe. — Iz Borova pa je pobegnil od doma 18 letni Jonič Gorče.

S straže je pobegnil in sicer pri municijem skladišču na ljubljanskem polju redov 40. p. p. »Triglavske« Alojzij Hupal, doma iz Artič pri Brežicah. Pobegnil je v vojaški obleki. — Pri tej priliki opozarjamo na eno zadnjih sodnih obravnav, kjer sta bila neki posestnik in njegova žena precej obšutno kaznovana, ker sta prenočila, gostila in preoblekla nekega vojaškega begunea.

zahteva v svojem listu, da razširi vlada tudi na Primorsko zakon, ki daje prefektom na Južnem Tirolskem pravico, da zopet poitalijančijo ona oseba imena (priimke), ki so sčasoma zadobila nemško obliko. G. Piero Belli hoče menda s takimi zahtevami proti »avstrikanstvu« omiliti očitke fašistovskega tiska, da je bil na Reki v službi Medžarov.

Ta kr. ukaz, ki je bil izdan 10. januarja t. l., daje prefektom pravico, da iz lastne iniciative dajo nemškim priimkom zopet italijansko obliko; Nemec lahko rekurira na državni svet ali tudi na kralja. Popolnoma tuja (nemška) imena pa se smejo zamenjati z italijanskimi na izrečno zahtvo nosilca imena. Fašistovski tisk se seveda trudi, da bi prikazal ukaz kar v najmilejši obliki, in poudarja, da gre le za imena italijanskega in latinskega izvora; kakor so krajevna imena zadobila zopet prvotno italijansko obliko, tako morajo logično tudi osebna imena po isti poti, ko je Tridentinski prišlo zopet pod Italijo. »Giornale d'Italia« imenuje ta ukaz v polemiki z velikim berlinskim listom »Tägliche Rundschau« »enostaven in logičen ukrep! Zakon je vzbudil v Nemčiji veliko razburjenje, ker so bile pred kratkim

ca vcepiti tendenco, na najprej prosmatra celokupnost in oddaljene stvari, mesto da začne s študijem najbližjega lokalnega. Tako na primer je samo tedaj mogoče, uspešno poučevati zgodovino kakega naroda ali kake periode, ako smo jo poprej »namestili« v splošni pregled zgodovinskih stoletij. Nobena perioda narodne zgodovine se ne sme proučavati brez neprestane zveze s sosednjimi dogodki svetovne zgodovine. —

7. Zeleti je, da se pri poučevanju popolnoma preidejo vojne, sklepi miru in pogodbe, ki niso imele globljih in stalnih posledic, kakor tudi sistemske kronologije in anekdotične pripovedke brez dalekosežnosti.

Po tem zanimivem govoru se je vnela živahna debata, iz katere omenim samo, da je pariški prof. Bourdon dejal, da so francoski profesorji o inozemski zgodovini in o inozemskih gospodarskih razmerah tako slabo poučeni, da mora to vzbujati naravnost začudenje. Preden se v Franciji spremeni učni načrt za zgodovino, je treba, da se reformira vzgoja profesorjev.

Izmed raznih referatov omenim poročilo o Mednarodnem naraščaju Rdečega križa, o dijaškem dopisovanju, o odnošajih med dijaškim dopisovanjem in poukom zemljepisja. Prof. Bovet je govoril o psihologiji pouka o vesoljnem miru. Pokazal je, da mora ta pouk računati z različnimi psihološkimi momenti, ki jih nudi otroška duša, predvsem z nagnjenostjo k bojevitosti, ki jo je možno odvračati od

Svoja duhovita izvajanja je naslonil na znamenite besede francoskega politika Léona Bourgeoisa: »D. n. ne more živeti brez javnega mnenja«.

Pierre Bovet, prof. na ženevski univerzi, je razlagal, kako naj se daje v srednji šoli pouk o Društvu narodov.

Na naslednji seji je govoril baron Plerre de Coubertin o zgodovinskem pouku. Na dolgo je razvil sledeče ideje: 1. Pri sedanjem stanju sveta in predvsem Evrope ne bo mogla nobena reforma politične, gospodarske ali socialne vrste uspeti brez poprejšnje pedagoške podlage. — 2. Treba bo najti podlago za splošno kulturo, koje poglobitvi princip naj bo vsem dostopen in koje aplikacija naj se razvije na katerikoli način. — 3. Razlikovati je treba osnovne pojme o znanju od znanja samega. Večkrat se v šoli kopiči znanje, ne da bi prodrlo do njegovega bistva. — 4. Treba je pobijati vsako prezgodnjo specializacijo kakor tudi vsak specializiran pouk, ki se slednjit izolira v svoji avtonomiji, ne da bi se oziral na svoje odnošaje do splošne kulture. —

5. Skušati moramo, da nadomestimo občutek zadovoljne domiljavosti, ki je posledica sedanjega polovičarskega znanja, z občutkom človeške nevednosti. Nihče danes ne bi smel biti mnenja, da pouk, ki ga dobiva deček in mladenič, zadostuje, da intelektualno formira njegovo osebnost. —

6. Treba je dhati učitelja kakor tudi učence.

izdane dopolnilne naredbe in sicer v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale«. Pri tej priliki piše »Tägliche Rundschau« med drugim: »Ves nemški svet se strinja z velikim delom civiliziranja sveta v sodbi, da je nasilno politično preoblikovanje nemškega Tirola kulturna sramota.« In kaj je »Giornale d'Italia« odgovoril na to strašno obzobje? »S tem (ukazom) se vrši kulturno delo, piše nekdanji liberalni list; kajti na podlagi zgodovinskih, filoloških in etnografskih preiskavanj je mogoče ugotoviti izvor kakega imena. In okoli krajevnih in osebnih imen se vrstijo zgodovinski in etnografski spomini. Kdor torej na podlagi preiskavanj spravi pokvarjena imena zopet v prvotno obliko, vrši delo, ki ne rani kulture nobenega naroda, ampak pospešuje ne samo italijansko, temveč tudi splošno kulturo.« Ako bodo oblastva popravljala osebna imena na isti način kakor krajevna, tedaj bodo šele z obnavljanjem zgodovinskih in etnografskih spominov vršila pravo kulturno delo! Če so za krajevna imena kakor Vogrsko, Boršt, Draga, Repentabor našli italijanski učenjaki spakodranke Ville Monteverchie, St' Antonio in Bosco, St. Ella, Monrupino, da ne omenjamo še hujših, si pač ni težko predstavljati, koliko bo pridobila kultura in konkretna zgodovina s popraviljem osebnih imen. Najhujše je pač to, da mora državljani svobodne države trpeti, da mu politično oblastvo menja prilike, ki je vendar njegova osebna last, v katerem so zapodene vse vrednote njegovih prednikov in njegove same.

Ukaz še ni raztegnjen na Primorsko. Ako sta fašistom res toliko na srcu zgodovina in kultura sploh, bi prav lahko od njih zahtevali, naj velja ukaz tudi za slovanska imena. Taka naredba bi kaj kmalu izpremenila lice n. pr. Trsta! Mesto raznih Cosulichev, Martinolich, Tripovich, Pogatschnigov, Seriauvov, bi prišla na dan res originalna imena.

Popravljanje in pretvarjanje imen se na Primorskem v resnici že vrši in sicer uradno. Nekateri občinski uradi imajo nalog, da morajo pisati imena v italijanskem pravopisu. Protesti strank ne pomagajo. Germek, Vouk ali Ambrožič bo uradnik zapisal Ghermec, Vouch, Ambrosich. Torej ni potreba nikakega novega in javnega ukaza, ki bi vzbudil morda preveč šuma; saj gre na tihem veliko lažje.

Sveta jeza tržaškega »Piccola«.

Zopet je spisal »Piccolo« lepo zavito članek. To pot govori o »Italijanski resničnosti in tuji špekulaciji«. Povod za članek, ki je v bistvu denunciacija dopisnikov nemških listov so dala »Piccolo« poročila nemških listov »onkraj Alpe« o zadnjih dogodkih v Trstu. Ako dobro razumemo, je »Piccolo« napadel tudi tuje konzulate v Trstu. Vsaj uradno ni znano, piše »Piccolo«, da bi gotovi listi imeli dopisnike v Trstu. Vemo pa, da obstoji na tem polju nekaka vrsta obrekovalnega prostovoljstva, katerega rekruti živijo v časih ob robu uradnih mest zunanjih krogov, ki jih je v Trstu precej in pridno delajo. Nedostaje možnosti ugotovitve istovetnosti, da bi se prizadeti poklicali na odgovor. Zahtevati od tiska onkraj Alp, da bi razumel italijanski značaj, bi bilo škoda za trud; kajti turistovska strast, ki zvali med nas turje z očmi nad kašipoti mesto nad živimi stvarmi našega naroda, se zadostuje za osvetljenje njihovega duha. »Piccolo« pravi nadalje, da zadostuje navzočnost generalnega tajnika fašistovske stranke Avgusta Turattija in že je v Trstu vse v redu. Dogodki v Trstu so bili tako malenkostni in lokalnega značaja, da ni bilo o njih treba več pisati kakor so pisali tržaški listi. Kljub temu Piccolove mu zavijanju ostane vendar še nejasno, čemu je prišel v Trst sam generalni tajnik fašistovske stranke, ki je za Mussolinijem najvišji predstavnik fašistovske stranke. Spopad med karabinerji in fašisti ni bil sam na sebi tako nevaren tržaškemu fašizmu. Hujše je kazalo, ko je vsa zadeva dobila čisto drugo lice in je z vso silo udaril na dan spor med Farinacijevimi in Federzonijevimi pristaji. In ta rana fašizma je brezdvomno globoka. V ostalem pa »Piccolo« sam dobro ve, da je kriva tržaška prefektura, ako so se dogodki v inozem-

stvu pretiravali. Ali je bilo na mestu, da je policija kontrolirala telefon in telegraf? Kaj naj misli inozemstvo o razmerah v državi, iz katere ne sme nobena vest? Dejstvo je, da je tržaška prefektura sama pretiravala. Tako se godi pač vsem diktaturam.

Naseljevanje Italijanskih železničarjev.

Prometni minister Ciano je premestil vse slovanske železničarje s Primorskega v notranjost države. Slovenci in hrvaški železničarji so prodali vse, kar so si po dolgih letih dela in znoja pridobili (hiše, vinograde, polja itd.), in odšli s trebuchom za kruhom. Nekaj jih rajši pustilo službo kakor svoje malo premoženje in primorske kraje. Znano je, da je poslanec Besednjak v zadevi posredoval nešteto krat pri prometnem ministru, naj vpoštevata vsaj najtežji slučaj, a minister je po dolgih obljubah pisal poslancu Besednjaku, da ne more ustreči njegovi prošnji, ker bi to bilo proti splošnim smernicam njegove politike. Sedaj, ko prihajajo trumoma italijanski železničarji na

Primorsko, postaja takoj jasno, kakšne so te splošne smernice politike prometnega ministra. Divača, velika naselbina slovenskih in hrvaških železničarjev, je postala danes pravo italijansko središče na Krasu; s priselitvijo železničarjev iz Italije imajo Italijani v vasi večino. To je bil namen prometnega ministra. Ni je vasi ob železnici, ki ne bi imela v svoji sredi vsaj par italijanskih železničarjev. Za raznarodovalno politiko je to velikega pomena. V vasi imamo tako poleg občinskega načelnika (podeštata), občinskega tajnika, učitelja, kakega trgovca, drugod zopet občinskega zdravnika, sedaj še večjo skupino železničarjev. Pomisliti moramo, da so to državni namočenci, ki morajo slediti vsakemu migljaju režima, ki je na vlad, in torej tudi fašistovski stranki. Železničarji so poleg tega vsi v fašistovskem železničarskem sindikatu. Jasno je, da bodo ti naseljenci gospodarili in ako treba tudi strahovali v vseh primorskih občinah, kakor hitro dobijo vse občino podeštata. Tako se lepo izpopolnjujeta politika prometnega in notranjega ministra. Kolonizacija potom železničarjev je Primorcem, posebno Goricanom dobro znana iz avstrijskih časov.

Dnevne novice

★ Samo teden dni! Cenjene naročnike opozarjamo na današnji opomin pod tem naslovom. Naj ga nihče ne prezre!

★ Pogreb g. dekana Gliebeja Andreja v Ormožu se je izvršil pretekli ponedeljek ob veliki udeležbi duhovščine in ljudstva. Pogreb je vodil p. Učak, prior nem. viteškega reda iz Ljubljane. Sv. opravilo je opravil prelat dr. Ivan Tomažič, stolni dekan v Mariboru, ki je tudi imel nagovor v cerkvi. Duhovnikov je bilo na pogrebu 46. Prav ganljivo je bilo, ko je šolska mladina zapela na grobu svojemu dušnemu pastirju žalostinko v slovo, kar je posebno ganilo tudi zelo številno zbrano župljano.

★ Državno žensko učiteljske v Mariboru je dobilo od ministrstva za prosveto v Belgradu odlok, da more sprejeti v prvi letnik 70 učenk in razdeliti ta letnik v 2 oddelka. — Učenke, ki reflektirajo na sprejem, naj se javijo takoj v ravnateljstvu zavoda.

★ Priprave za koncert logaškega pevskega okrožja so v polnem teku. Člani in članice »Kat. prosv. društva« v Dol. Logatcu, ki so prevzeli pripravo prostora na vrtu »Kmet. gosp. društva« v Dol. Logatcu, kjer se bo vršil koncert, pridno tekmujejo med seboj, kdo bo storil več, da čim lepše okrase prostor, ki naj sprejme tako lepo število pevcev — do 150 jih bo — in seveda tudi temu primerno število poslušalcev. Pevci in pevke priglasišnih zborov se pa večer za večerom vadijo in pripravljajo na to svoje veliko slavlje, da bo ta prvi nastop res nekaj impozantnega. Zato mislimo, da ne bo pevca in pevke v našem okraju in tudi ne prijatelja lepega petja, ki ne bi ta dan pohitel v Logatec. 26. septembra bo dan notranjskih pevskih zborov, zato ta dan vsi v Logatec!

★ Orlom na znanje. Ko je 7. septembra bivala Jugoslovanska orlovska organizacija pri Maria degli Angeli v Assisu, je darovala za cerkev večjo vsoto denarja, za kar se predstojništvo bazilike prav iskreno zahvaljuje.

★ Vpisovanje na zagrebški univerzi traja od 25. septembra do 30. septembra 1926. Predavanja se prične 16. oktobra.

★ Ustanovitev kmet. nadaljevalne šole pri Sv. Trojici v Slov. gorah. Za župnijo Sv. Trojice v Slov. gor. se namerava ustanoviti kmetijska nadaljevalna šola. Izvolil se je začasni šolski odbor, ki je že odposlal na merodajna mesta prošnje za prostovoljne prispevke za vzdrževanje te potrebne šole. Pouk se bo vršil v zimskih mesecih po 6 ur na teden. Poučeval se bo: verouk, računstvo, kmetijsko spise, gospodarstvo, zadružništvo, kmetijsko prirodznanstvo (poljedelstvo, živinoreja) in zakono-

daja. Za našega haloškega kmeta sami zelo važni predmeti. Mladenci, ki nameravajo obiskovati to šolo, se naj kmalu zgledajo pri upravitelju trojiške šole. Na občinah, okrajnem zastopu in denarnih zavodih je ležeče, da pride do ustanovitve šole.

★ Pevskim društvom, včlanjenim v Zvezi slovenskih pevskih zborov! II. kongres »Južnoslov. pev. savezac«, ki se vrši od 2. do 4. oktobra v Novem Sadu in se ga udeležijo po zastopstvu tudi Zveza, je predurmi. Ministrstvo prometa je dovolilo polovično vožnjo, ministrstvo prosvete pa dopust učiteljem. Ako še niste poravnali zvezne članarine (Din 240), storite to nemudoma, in sicer jo pošljite, kakor je bilo sklenjeno na ljubljanskem sestanku 5. septembra, zveznemu blagajniku g. J. Dražilu, Ljubljana, Breg 20, ter javite število in imena delegatov takoj na naslov: Svetolik Paščan, Laze Kostiča 32, Novi Sad. Ako vam ni možno poslati delegatov, pošljite takoj tozadevne poverilnice in eventualne še zaostale izpolnjene vprašalne pole tajništvu Zveze na naslov: Mirko Premič, Ravnateljstvo državnih železnic, Strojni oddelek, Ljubljanski dvor, Ljubljana.

★ Razglas o neizročljivih poštnih pošilkah. Te dni je bil razposlan seznam neizročljivih poštnih pošilk za mesec avgust t. l. vsem poštam v Sloveniji, kjer je razbešen v prostoru za stranke občinstvu na vpogled. V interesu pošiljateljev oziroma naslovnikov teh pošilk je, da pridejo po neizročljive pošiljke.

★ Dve novi medicinski ustanovi v Zagrebu. Na Zelenem bregu v Zagrebu dograjuje pravkar dve veliki novi zgradbi, v katerih eni namestijo epidemiološki zavod, v drugi pa higiensko šolo. Prvi zavod gradi ministrstvo za narodno zdravje; v njem se bodo proizvajali cepivni serumi in organiziral boj proti posameznim kužnim boleznim. Drugo poslopje gradi Rockefellerjeva fundacija s podporo zagrebške mestne občine. V higienski šoli se bodo izobraževali nestrokovnjaki za zdravstveno delo med širokimi ljudskimi sloji. Dalje bodo tu tečaji za zdravnike, ki se hočejo specializirati v socialni medicini, potem tečaji za učitelje itd. Obe zgradbi bosta najmoderneje opremljeni in zavoda med najboljšimi svoje vrste v Evropi. Zgradbi stojita v neposredni bližini mestne kužne bolnišnice, s katero bosta tvorili celoto.

★ Nalezljive bolezni v Zagrebu. V Zagrebu imajo znatno število nalezljivih bolezni: 8 slučajev davice, 22 škrlatink, 12 trebušnega tifusa, 13 griže in 8 šena; razen tega nekaj slučajev lažjih nalezljivih bolezni.

izbrali Zenevo za kraj kongresa, kajti Zeneva je danes središče mednarodnih javnih zadev. Zahvalil se je profesorjem, da so uvedli v šole pouk o Društvu narodov. Skupščina Društva narodov se je soglasno izrekla, da pripozna vrednost tega pouka, in Mednarodni institut za umstveno sodelovanje je povzročil, da se je imenovala posebna podkomisija, ki je sestavila poročilo o metodah, na kak način se mladini najbolje vcepijo potrebni pojmi o Društvu narodov.

Društvo narodov je odslej odvisno od nove generacije in treba je, da je ta o njem poučena. Pa tudi sedanjo generacijo je treba vzgojiti v tem zmislu, kajti mirni razvoj sveta zavisi od načina, kako narodi razumevajo Društvo narodov.

Na koncu svojega govora je želel sir Eric Drummond največji uspeh delovanju Mednarodnega srednješolskega urada, ki na polje svoje aktivnosti dela za isti ideal kot Društvo narodov.

V imenu kongresa se je g. prof. Clavière zahvalil tajništvu Društva narodov, da je lani poslalo posebnega zastopnika, Čeha dr. Slavika, na belgrajski kongres in tako pokazalo zanimanje za organizem, ki vsebuje 15 narodnih združenj s 40.000 člani.

Svoj govor je zaključil z besedami, da je dolžnost in pravica profesorjev, da učijo mladino novega evanĝelija svetovnega mira.

★ Zdravniški kongres v Belgradu. Kongres se je otvoril v nedeljo dopoldne v dvorani novega vseučilišča. Prvi pozdravni govor je imel predsednik Jugoslovanskega zdravniškega društva dr. Momčilo Ivković. V imenu vlade je pozdravil kongres minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletić, v imenu belgrajske mestne občine dr. Kosta Jovanović. Nato so pozdravili kongres v imenu svojih narodnih zdravniških organizacij: bolgarski delegat prof. dr. Krilov, ki je žel posebnost tople odobravanja, potem češkoslovaški delegat prof. dr. Jurašek, poljski delegat rektor dr. Gluzinski, ruski delegat dr. Ostrogorski in ukrajinski delegat prof. dr. Matušenko. Opoldne je Jugoslovansko zdravniško društvo gostom priredilo banket pri »Srbskem kralju«, popoldne je bil izlet na Avalo, kjer so kongresniki položili venec na grob neznanega vojaka.

★ Zavožena stavbna politika v Belgradu. O priliki mednarodnega kongresa za komunalno politiko, ki se je vršil minole dni na Dunaju, piše dr. Miloslav Stojadinović v »Savremeni Opštini« o popolnoma zavoženi stavbni politiki v Belgradu. Pravi, da se je v Belgradu po vojni znatno več zidalo in investiralo v stavbe nego na Dunaju ali v katerikoli drugi evropski prestolnici. Toda dočim so rezultati posebno na Dunaju naravnost sijajni, tako da žanje Dunaj priznanje vsega sveta, stopi Belgrad naravnost osramočen v ozadje. »Belgrade — tako piše dr. Stojadinović — »se izgrajuje brez vsakega zmisla in sistema. Na njegovo boljše tehnično formacijo se ne vpliva z nobenimi javnimi odredbami. Celi okraji so se zgradili na način, ki kaže popolno pomanjkanje sodobnega pojmovanja urbanizma. Z nerazumnim delom smo ugonobili še ono, kar nam je ostalo od naših neposrednih prednikov. Pod takimi, za prestolnico in ves narod najnesrečnejšimi okolnostmi se je razvil novi Belgrad, zgradilo se je na tisoče novih hiš najodvratnejšega tipa in ustvarilo so se daleko slabši pogoji za življenje prebivalstva nego so bili kdajkoli v preteklosti.« — Zalostna dejstva, ki jih tu ugotavlja dr. Stojadinović, so zelo razumljiva. Povojnemu Belgradu je pač manjkalo vsega, da bi mogel le malo dobro obvladati naloge, ki si jo je prisvojil, da postane upravni centrum velike nove države; samo denarja je imel na kupe in tega je razmetaval kakor novopečeni bogataš. Zunanja slika novega Belgrada je najboljša ilustracija vseh naših sedanjih razmer, ki jih je ustvaril nesposobni centralizem.

★ Konec arnavskega roparja. Te dni so poljski čuvaji v okolici Djakovice opazili roparsko tolpo Abdula Brajima, ki je že delj časa plenila in ropala po tamkajšnjih krajih. Čuvaji so brž obvestili orožništvo in prebivalstvo, naker se je vnel hud boj s kačaki. Po dvehurni borbi je roparski vodja Abdul Brajim obležal mrtev, ostali kačaki pa so zbežali čez mejo v Albanijo.

★ Dežne plašče vseh vrst in črne sukne — posebno za gg. duhovnike — ima vedno v zalogi F. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

Ljubljana

© Poročil se je 18. septembra v Ljubki cerkvi Karmeličank na Selu g. upravitelj državne žrebčarne Stanko Gostič z gđno Cirilo Nedeljko iz Ljubljane, hčerko g. Frana Nadeljka, bančnega uradnika.

© Seja Stalne prosvete drevi točno ob pol 9 v Jugoslovanski tiskarni.

© Služkinje! Jutri ob 20.15 pričnemo zopet z rednimi pevskimi vajami. Ostanite svojemu zboru zveste vse dosedanje pevke in pripeljite seboj še druge, ki imajo dober glas in veselje za petje, čeprav morda teorije ne poznajo. Vaš pevovodja.

© Citraški krožek »Vesnac« v Ljubljani prične zopet z rednimi vajami v ponedeljek 26. septembra ob 8 zvečer na državnem ženskem učiteljsku, Resljeva cesta 10. Istotam se sprejemajo tudi priklasi novih članov. Odbor.

© Na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani se prične šolsko leto 1926—27 v nedeljo 3. oktobra 1926. Vpisovanje za novo vstopivše vajence in vajenke se vrši v petek in soboto, dne 1. in 2. oktobra v vodstvenih pisarnah. Vajenci in vajenke se morajo pri vpisovanju izkazati z odpustnico osnovne šole in z obrtno knjižico. Šolske dneve in ure določi šolsko vodstvo. Obisk obrtnih nadaljevalnih šol je za vse vajence in vajenke po obrtnem redu obvezno. Delodajalci so po obrtnem redu dolžni skrbeti, da zahajajo vajenci ali vajenke redno in točno k pouku. Šolski pouk je brezplačen; vsak vajenec ali vajenka pa mora za stvarne šolske potrebščine prinašati po Din 15 na mesec. Ta prispevek mora plačevati vsak učni gospodar iz vajencevega zaslužka.

© Davčno okrajno oblastvo za okolico v Ljubljani (Hrenova ulica 11—I). Dne 24. in 25. septembra se bodo čistili tukajšnji uradni prostori. Omenjena dva dneva se ne bo uradovalo.

© Nesreča na cesti. Med dva avtomobila je zašel na Sv. Petra cesti kolesar, graver Josip Svetek. Ognil se je najprvo prvemu avtu

Dame so objokovale

že marsikake svoje ne previdnosti, zato jim priporočamo, da naj bodo pri izbiri damskih plaščev za tekočo sezijo previdnejše, ter naj si jesenske in zimske plašče naročijo in dajo izdelati v specialnem ateljeju trdke DRAČO SCHWAB — LJUBLJANA.

nasilnega boja in ga usmeriti drugam, na primer s športnimi tekmami.

V eni naslednjih sej je razložil g. Ferrière, poddirektor Mednarodnega vzgojnega urada v Zenevi, namen in cilje tega svetovnega organizma. Urad dela v duhu Društva narodov. Njegov namen je, razvijati mednarodne odnose na polju pedagogike, in zato je v tesni zvezi s tajništvom Društva narodov, z Mednarodnim institutom za umstveno sodelovanje v Parizu, z Mednarodnim uradom dela, z raznimi prosvetnimi ministrstvi in z narodnimi in mednarodnimi združenji, ki se zanimajo za vzgojo.

Prof. Prudhommeaux je nato govoril o kontroli šolskih učbenikov za zgodovino. Omenil je najprej delo, ki ga je podvzela Carnegiejeva ustanova v tej zadevi, da določi vzgojno vrednost zgodovinskih učbenikov v raznih deželah. Na podlagi svoje ankete je izdala dve debeli knjigi, ki stavijata pred javno mnenje problem zgodovinskega učbenika, ki ne odgovarja več zahtevam, ki jih stavi vojna morala. Vedno bolj se kaže potreba, da se kontrolira pouk zgodovine v šoli in se iz njega odstrani vse, kar bi hujškalo na vojno in blatilo druge narode. Kot tipičen primer je govornik povedal, da niso v Grčiji šolske knjige za zgodovino, odobrene od vlade, nič drugega kot od začetka do konca izbruhli sovraštva proti Turkom in Bolgarom. Tudi v Nemčiji se je že začelo aktivno gibanje, da se zgodovinski učbeniki prilago-

dijo novi mentaliteti. Isto gibanje je nastalo v Franciji in splošno v deželah, ki so bile udeležene na svetovni vojni bodisi posredno bodisi neposredno. Svetovni pacifistični krogi so problem že resno vzeli v pretres. Dr. Siegfried Kameran, avtor v pedagoških krogih znamenite knjige »Die ewige Revolution«, je nato razložil dosedanje sanje nemških zgodovinskih učbenikov.

Obenem s kongresom se je vršila v Institutu Jean-Jacques Rousseau razstava zgodovinskih učbenikov raznih držav, ženevska sekcija Pomladka Rdečega križa pa je razstavila mednarodno šolsko dopisovanje. Obe razstavi sta bili zelo zanimivi.

Iz govorov pri sprejemu članov prof. kongresa v Društvo narodov omenim le besede, ki jih je dejal g. Thomas, direktor Mednarodnega urada dela: »Društvo narodov ne bo moglo ostati pri življenju in ne bo kos svoji nalogi, če ne bo imelo za seboj svetovnega javnega mnenja, navdušenega za mir in pravičnost.« Dir. Thomas se je spomnil v svojem govoru, da je bil nekaj, preden je postal minister, srednješolski profesor, in zato prosi svoje tovariše, naj pomagajo pri formiranju svetovnega javnega mnenja na ta način, da poučujejo v šolah, kaj je socialna pravica, kaj je svetovni mir in kakšne vzvišene namene ima v tem oziru Društvo narodov.

Glavni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond je v svojem govoru izjavil, da so imeli srednješolski profesorji prav, če so si

Sl. I. št. 120, ki je pripeljal za njim. V istem hipu pa se jima je pripeljal nasproti avto, last tirdke Saturnus iz Vevč 42, katerega je vodil šofer Herman Tuma. Vozili so vsi pravilno, toda ker je cesta ozka, se je moral kolesar umakniti tik do pešpoti, kjer ga je zadel en avto z blatnikom. Svetek je pri tem padel, vendar se ni poškodoval, pač pa ima na kolesu za 300 Din škode.

© Vlomilec v gostilni. V gostilno Ivana Zupančiča na Sv. Jakoba trgu je vlomil neznan lopov skozi okno v gostilniško sobo. Tam je s kosom železa razbil ključavnico omare in je vzel iz predala 150 Din gotovine. Drugih stvari v gostilni pa se ni dotaknil.

© Tat v vrtu. Neznan kozel je vlomil v vrt nadgeometra Ivana Pirca ob Gruberjevem nabrežju. Prezeral je žično mrežo in zlezal v sadovnjak. Tam si je nabral lepih hrušk in jabolk, kolikor je pač mogel nesti. Napravil je na ograji za 100 Din škode, odnesel je pa za okrog 100 Din sadja.

Maribor

□ Razpisane so v lavantinski škofiji župnije Guštanj na Koroškem, Šoštanj in St. Janž pri Velenju.

□ Izpembe pri oo. frančiškanih v Mariboru in Sv. Trojici. Iz mariborskega samostana je prestavljen v Kamnik p. Matevž Vidmar. Na njegovo mesto pride bivši gvardijan pri Sv. Trojici v Slov. goricah p. Ciril Bracko. Za gvardijana pri Sv. Trojici je imenovan p. Dioniz z Brezja.

□ Mariborski gledališki abonma. Rok za prijave se podaljša do nedelje 26. septembra. V interesu občinstva naprošamo, da se sleherni abonira čimprej, najkasneje pa do 26. t. m., ker bo pozneje abonma podražen.

□ Angleški krožek priredi letos poleg začetniškega in nadaljevalnega tečaja, ki se vršita vsak ponedeljek in četrtek od 6.30 do 7.30 zvečer v prostorih državne realke, še tretji konverzacijski tečaj vsak petek od 6 do 7 zvečer v »Vesnic«.

□ Mariborski francoski krožek otvori svoje francoske kurze zopet s. 1. oktobrom, in sicer 1. kurz za začetnike, 2. nadaljevalni kurz, 3. konverzacijski kurz in 4. kurz za otroke od šestega do dvanajstega leta. Vpisovanje za vse te kurze bo v sredo 22., v sredo 29. septembra in v petek 1. oktobra od 6 do 7 zvečer v društveni čitalnici na državni gimnaziji, prtiličje, levo. Učnina je (pri zadostnem številu udeležencev) 30 Din mesečno. Pouk se bo začel v torek 5. oktobra. Poset teh kurzov se pripisuje vsem, ki nameravajo kdaj potovati na Francosko, posebno pa še staršem, čijih otroci se bodo v šoli učili francoščine; kajti tako si pridobijo možnost, da lažje nadzorujejo delo svoje dece, in če treba, tudi malo pomagajo. Mladinski kurzi pa nudijo priliko, da se že otroci igraje nekoliko nauče tega jezika.

□ Avtomobili ob mostu. Odkar se držimo novega cestnega reda vožnje na desno, se nastavi vsak večer od velike kavarne naprej po mostu eden za drugim po kakih 5 do 6 avtomobilov. Prostor na mostu je itak ozek in sedaj še ti avtomobili, ki čakajo po cele ure na gospodarje, ki so v kavarni ali v baru. Ti avtomobili bi lahko stali na Glavnem trgu pred veliko kavarno, kjer je dovolj prostora in bi ne delali nepotja ne pasantom in ne drugim voznikom. Ako se ta nedostatek ne bo odstranil, se bo zgodila enkrat kaka večja nesreča.

□ Društvo za varstvo in reje živali v Mariboru priredi dne 9. in 10. oktobra na vrtu pri gostilni Birtič ob Brodu sejm za plemensko perutnino. Za časa lanske razstave je samo nabavljajalna komisija iz Karlova nakupila nad 100 petelinov in okrog 250 kokoši. To dejstvo je povzročilo, da so se gospodinjve v Mariboru in okolici začele zelo skrbno pečati z odrejo plemenske perutnine in zato vlada za ta sejm splošno zanimanje. Da se omogoči čimbolj številni obisk, se je zaprosilo za polovično vožnjo na železnici.

□ Prosta stanovanja. Stanovanjsko razsodišče v Mariboru razpisuje sledeča prosta stanovanja: 1. Tattenbachova ulica 20. 2 sobi in kuhinja, od stranke Viljemina Koller. — 2. Gregorčičeva ulica 26, prtiličje, 2 sobi in kuhinja, od stranke Berte Zigner-Mitteleger. — 3. Koroška cesta 90, I. nadstropje, 2 sobi in kuhinja, od stranke Viljema Rebernik. — 4. Studenci pri Mariboru, Aleksandrova cesta 29, soba in kuhinja, od stranke Marije Sonnenwald. — 5. Kamnica pri Mariboru 124, soba in kuhinja, od stranke Ivana Schmid.

□ Na zdravniški kongres v Belgrad sta odpotovala kot zastopnika maribor. zdravniškega društva dr. Černič in dr. Robič.

□ Dr. Medvedov spomenik v delu. Umetnik-kipar g. Ivan Sojč je dogotovil model za dr. Medvedov spomenik in začel s klesanjem v kamen.

□ Nova mestna hiša v Frančiškanski ulici ima v veži marmornato ploščo, v katero je vklesan napis: Povzdala mestna občina pod županom dr. Leskovarjem v letih 1925 in 1926. Zunaj na stavbi sta na dveh tablah od črkoslikarja Ambrožiča izdelana napisa, ki oznanjata, kateri uradi so nastanjeni v poslopju.

□ Širjenje škrlatinke. K trem prejšnjim slučajem škrlatinke se je pridružil v ponedeljek še eden iz Meljskega dvora. Melje je letos nekaka zalega te epidemije in jo je bilo nemogoče doslej iztebiti.

□ Mestni avtoškropilnik, radi katerega se je vršil boj za carine prosti uvoz, je prevzel v

ponedeljek v imenu mesta špediter. Mesto bo kljub vsem poskusom carine prostega uvoza plačalo carino in škropilnik bo stopil te dni v obrat.

□ Mestni in občinski svetnik g. Šoštarč je odločil vse funkcije pri Mestni hranilnici.

Celje

© Nova manufakturna trgovina. G. Franč Fischer je otvoril obenem s svojim družabnikom g. Antonom Kopušarjem novo manufakturno trgovino v Kolenčevi hiši na Kralja Petra cesti. Imenovana imejtelja trgovine sta znana kot solidna trgovca.

© Počasi se sidi. »Nova doba« se nekako čudi, da še ni došlo dovoljenje od velikega župana iz Maribora na Mestno hranilnico v Celju, da bi smela zidati svoji dve nameravani poslopji na Kralja Petra cesti. Ko smo mi svo-ječasno to počasnost ugotovili in izrazili boja-zen, ker Maribor to zadovo tako zavlačuje, je »Jutro« po nas udrihalo.

© Smrtna kosa. Na Babnem je umrl dne 19. t. m. g. Alojzij Mirnik, 32 letni sin posestnice ge. Mirnikove. Umrl je bil blag človek, ustanovitelj celjskega orlovskega odseka in zelo agilen v vseh na organizacijah. Lani je družini pobrala smr. očeta, pred kratkim je umrla tudi sestra, med vojno je pa padel na bojnih poljanah drugi sin, tako da je sedaj mati ostala z dvema hčerka osamljena. Pogreb se je vršil v torek ob 4 popoldne.

© Orlovska prirediteljska skupina. St. Jurij ob Taboru je izpadla v nedeljo v najlepšem redu. Nastopil je domači odsek, ki je v splošnem zadovoljivo izvajal predpisane vaje. Posebno so ugajale predice in gojenke, ki so s svojim nastopom občinstvu nad vse ugajale. Na prireditvi je pozdravil Orle domači župan g. Alojzij Lesjak v imenu domače občine. Nato je mnogoštevilno zbranemu občinstvu razložil naloge Orla g. Viljem Koren, ki je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Ta prireditev je pokazala, da je naš Celj g. globoko zasidran v srcih našega ljudstva. Prirediteljske je udeležilo domače ljudstvo v obilnem številu in tudi prav velik gostov iz vse Savinjske doline.

© Klub Esperantistov v Celju naznanja vsem interesentom, da otvori v najkrajšem času učni tečaj za esperantski jezik. Kdor se želi posvetiti tej vedi, naj to javi klubu še pred koncem tega meseca. Prijave sprejema knji-garna Gorčar & Leskovšek, kjer prejmejo interesi tudi potrebna pojasnila. Klub izraža željo, da bi se v tečaj vpisali samo resni interesi, ker sprejelo se bo le omejeno število učencev. Pričakuje se, da tudi Celjani poka-žejo smisel za veliko idejo dr. Zamenhofa, ko-jeja smoter je, uvesti prijateljske odnose med narodi in povzdigniti mednarodni gospo-darski promet. Opaža se, da esperantski po-kret zavzema vedno večji razmah v Sloveniji, osobito v Ljubljani, Mariboru, Logatcu itd., kjer se posebno učitelji in trgovski uradniki zanimajo za stvar. Celjani, posnemajte!

Ptuj

□ Muzejsko društvo priredi v četrtek, dne 23. septembra 1926 ob 18. uri (6 zvečer) v prostorih Glasbene Maticе javno znanstveno predavanje. Predaval bo g. vseučiliški pro-fesor dr. Veber iz Ljubljane o temi »Sloj in narod.« Občinstvo se prosi, da se udeleži pre-davanja čim številnejše.

Žiri

Javna telovadba, ki so jo priredili naši Orli to nedeljo, je dobro uspela. Izpred društvenega doma na Dobravi je odkorakal dolg sprevoz z godbo žirovskega gasilnega društva k litanijam v cerkev. Iz cerkve so korakali v Žiri, potem pa na telovadišče pred društvenim domom. Orli so izva-jali proste vaje v tristo, vsaka vrsta drugo vajo, četrto pa vsi skupaj. Po prostih vajah je imel g. župnik Logar lep govor, nakar je sledila telovadba na orodju. Številno občinstvo je z zanimanjem opazovalo skok s palico. Nekateri skakači so od-segli 2.85 m. Ugajala sta br. Vinko Kopač in R. Kavčič, ki sta delala na drogu hkrati veletvo, eden nazaj, drugi naprej. Tudi na krogih so pokazali, da nekaj znajo.

Kolovadija nove mesnice in klavnice se je vršila na Dobravi dne 18. t. m. Franc Seljak bo peti mesar v Žireh.

Jesenice

Nesgoda. V nedeljo je pri igranju ponesrečil 16 letni Stanko Azman. Stopil je namreč z eno no-go v neko plitvo jamo, a druga dva dečka sta pa-dla nanj tako, da sta mu v členku zlomila nogo. Ker je fantič še mlad in trine tr močne rasti, se mu bo poškodba pač kmalu popravila, toda precej bo še pretrpel, predno bo mogel stopiti na nogo. Pač brezskrbna mladina.

V »Jutru« se jeseniški dopisnik hvali, da bo do Jeseničanov po večini volili v trgovsko zbornico SDS-listo. Mi sicer vemo, da to ni in ne bo nikdar res, kajti poskrbeli smo že za to, da bo rezultat drugačen, nego si dotičen gospod misli, vendar pa nam je znano, da je neki jeseniški SDSar ... pobiral glasovnice za to stranko. O načinu, kako se je to godilo, se še pogovorimo. Za danes samo to-liko, da se dotični gospod silno moti, ako misli, da je to izraz ljudske volje in demokratičnosti, katero sicer rad in ob vsaki priliki povdarja.

Aeroplan večkrat vidimo v našem kraju. Ravno oni dan je zopet eden plul nad Jesenicami. Smer mu je bila Beljak—Trst.

Slovenska krajina

ORLOVSKI NASTOP V ČRENSOVCIH.

Jesenako proščenje v Črensovcih je vsako leto orlovski dan. Odkar odsek v Žirskih obstaja, je na ta dan vedno priredil javni nastop. Temu se je na-rod tako priučil, da bi prireditev težko pogrešal, ako bi slučajno odpadla.

Toplo jesensko solnce je zasijalo v nedeljo sru-traj. Vse je izledalo branično in ko se je or-

kazala v dolgi vrsti žižkoska orlovska družina, je postalo vse še bolj slovesno. Vse se je zilo v lepo harmonijo; orlovski kroj, mladostni korak, ponosne prsi, dvignjen pogled, svetlo solnce, ki se je kar smejalo na junaško četo, vse je tvorilo neko celoto.

Predpoldne se je orlovska družina poklonila Najsvetejšemu. Prisostvovala je sv. maši in s tem pokazala, da je prvi del njenega programa izvrše-venj verskih dolžnosti. Družina je bila tudi pri ve-černicah popoldne.

Po večernicah je bil javni nastop. Kot prvi so nastopili člani. Na telovadišče so prišli v lepem rajalnem pohodu. Bilo jih je 20. Svojo nalogo so rešili skoraj brezhibno. Za člani je nastopilo 8 član-ice. Sledil jim je moški naraščaj, 18 po številu. Kakor vedno, so naši mali tudi sedaj vzbudili po-zornost občinstva. Za malimi je nastopilo 8 gojenk, potem pa 12 mladenk. Najlepša je bila gotovo zad-nja točka, skupinska vaja članov. Izvedli so jo člani res brezhibno in želi so veliko priznanje ob-činstva.

Povdarja se, da naj bodo naše prireditve čim bolj domače. V Črensovcih je prišlo to zelo lepo do izraza. Prireditelji ni imela na sebi nič prisilje-no visokega. Bila je v vsem popolnoma domača. Na vseh prisotnih se je poznalo, da so zadovoljni in naravnost navdušeni za orlovsko družino.

Z vajami nastop še ni bil končan. Ko je bil glavni program izrpan, se je vsa družina obrala na telovadnem prostoru, stopila tam v krog in za-pela par pesmi. Kakor pred kratkim v Beltincih, tako je tudi v Črensovcih prišlo do izraza naše slo-venstvo. Milodonec so se razlegli po večernem mraku akordi pesmi »Bratje Slovenci smo.« Pesem za pesmijo se je vrstila in občudovali smo naše mlade, ki so tako lepo peli štiriglasno, ne da bi imeli kakega rednega vodjo. Ponosni smo, da im-a moji sredi talente, kakršnih ni najti na vsa-kem koraku. Da bi bil nastop na višku, ne bomo trdili, zadovoljili pa je vsakega. Tu pač ne moremo pričakovati nastopov, kakor jih imajo bratje onstran Mure. Upamo pa, da se jim polagoma približamo.

Prireditelji je obiskal g. poslanec Klekl, vse učitelstvo, g. školski vođa iz Turnišča in do 700 prijateljev orlovske mladine. Slavnostni govor je imel g. kaplan Ostere iz Beltincev, naglasil je, da je na orlovskem praporu zapisano: Bog in narod!

Dopisi

Črnuče pri Ljubljani. Povsem soglašamo z dopisnikom z Ježice v zadevi slabih poštinih zvez. Skrajni čas je že, da se zopet uvede vsakodnevno dostavljanje, kakor je bilo to od ustanovitve tuk. poštne urada do leta 1924. Govori se, da se na-šim neprestanim prošnjam zato ne ustreže, ker ima pošta premalo prometa. Tega pa nikakor ne moremo verjeti, ker je notorično, da je promet se-daj veliko večji, kakor je bil pred vojno in tudi med vojno. Obe občini, naša kakor sosednja ježen-ska, se trudita, da ustrežeta poštni upravi. Ko je bila pošta takorekoč na cesti, e morala občina Je-žica iskati drug lokal, ga adaptirati in ga mora vzdrževati. Naj še poštna uprava pokaže malo do-bre volje in naj eventualno nastavi za Črnuče še enega pismošoj, ki bo v črnuški občini svoje delo vsak dan lahko opravil v dopoldanskih urah. Se-danji pismošoj naj se pa pridrži za Ježico, kjer bo imel dovolj dela.

Iz Dolenje vasi pri Cerknici nam pišejo: Letos bo tretje leto, ko ne bomo dobili iz jezera ne sena in ne nastila. Sicer se je začelo jezero sušiti in ga v kakih treh ali štirih dneh ne bo več, vendar se bo to prepozno zgodilo, da bi mogli v njem še kaj nakositi. Čez Cirknišičico gradimo modern most iz betona in železa. Dolg bo 14, širok pa 4 metre. Dodelan bo v prihodnjih dneh. Most bo že, ali ceste so take ali pa še slabše kakor po Turškem. Vse gre nekam rakovo pot. Vidi se, da ni pravih mož pri krmilu državne ladje.

Iz Kranja nam pišejo: V našem mestu še prid-no zidajo hiše. Kako prav bi bilo, da bi bila država zgradila poslopje za poštni urad. To bi se bilo lahko zgodilo, ker je lastnik prejšnjih poštinih lo-kalov že delj časa gonil pošto iz svoje hiše. Kljub stanovanjski mizeriji nima naša država nobenega smisla za kako zidanje. Pošta se je torej morala seliti. In to se je zgodilo zadnje dni. Vhod v se-danje uradne prostore je iz stranske ulice, kar je posebno nepriljubeno tujcem, ki pridejo k nam. Se-litev stane državo čez 50.000 Din, dasi stoji nova pošta ravno vis-a-vis prejšnji pošti, torej v njeni neposredni bližini. A silne stroške je povzročila preložitve telefonske govornice. Zadnja leta so stale selitve pošt našo državo ogromne vsote. Kaj bi se bilo za tisti denar lahko zidalo! — Sušo im-a mo, komaj bi bilo, da bi s krampom kopali krom-pir, ki ga je precej, a je bolj droben. Ajda in proso sta pa lepa in obetata obilen pridelek.

Z Blok nam pišejo: Stara naša šola stoji tik farne cerkve in ima velike in lepe sobe, ki jih ima zdaj v najemu tukajšnji trgovec. Prav umestno bi bilo, da bi se porabilo to poslopje za kaplanijo, se-danja kaplanija, s slavnato svojo streho in plan-kami, naj se pa poruši ter dotični prostor porabi za park, s čimer bi se povzdignila silovitost te vasi. Upamo, da se bo to tudi zgodilo, dasi je nekaj glasov proti temu načrtu, seveda bolj iz nagajivosti kakor pa iz stvarnega razsoda. Med Faro in Novo vasjo se zgradi v bližnji bodočnosti še ena hiša. Z njo bo zadnja vrzel med njima zadelana ter bo ločil Faro od Nove vasi le potok Farovščica. Letos smo imeli štiri povodnje, ki bi nam bile napravile dosti škode, če bi ne bili svoj čas strug poglobili. Tukajšnje vode ponicejuje, a da bi se ponicevanje pospešilo in povodnji omejila, bi kazalo požiralnike izčistiti in razširiti. V naši župniji je še več vasi, ki pogrešajo zdravo pitno vodo. Z vodovodom bi se ta nedostatek lahko odpravil. Faro, Hudi vrh, To-pol, Studenec in Runarekto si žele napraviti skupen vodovod iz neusahljivega vrelca blizu Runarskega. Vodovod bi bil velikega zdravstvenega in gospo-darskega pomena za rečene vasi. Faro, Nova vas in Hudi vrh so občinske pašnike parcelirali ter jih predelali v njive in senožeti. Letos smo pridelali toliko sena, da nikdar tega. Več ko 100 vagonov smo ga spravili v denar, pa še vsi škednji in kozolei so ga polni. Novski hrib je pogozden, ampak še vse premalo. Z gozdom se obrani rodovitna prst, a koder ne brani tal dreve, odnašajo nalivi in vi-harji s hribov prst ter se bolj in bolj prikazuje golo skalovje in s tem pada vrednost sveta. — Ceste imamo od sile slabe. Res da se veliko prevozi po njih, a ravno zato so še bolj potrebne poprave. — Silno pogrešamo poštne zveze z vozom z Laščami. Naša korespondenca, naslovljena v V. Lašče, dela velikanski ovinek skozi Ljubljano, da pride naslov-nikom v roke, kar je vsekakor trgovini v škodo. Viktor Kušar:

Turistika

Slovensko Planinsko društvo naznanja, da se v četrtek dne 23. t. m. zatvori koča pri Triglavskih jezerih.

Zatvoritev plan. koč na gori Urška. Cente-nemu občinstvu se daje na znanje, da se »Turistov-ski dom« na Urški gori zatvori s 26. septembrom tek. leta. — Odbor Mislinjske podruž. SPD v Slo-

Družabno poučno potovanje v Orient.

Kakor znano potujemo prihodnje leto v Ori-ent. Potovanje se vrši od 29. aprila do 31. maja 1927. Skupni stroški za osebo znašajo 18.000 Din. Prijaviti se je na naslov: Dr. A. Jehart, Maribor, Sedna ulica 14, II. Tam se dobe tudi vsa pojasnila. Pri prijavi se plača 2000 Din, drugo do 31. dec. 1926. Dosedaj je prijavljenih 25 udeležencev, več ko trideset jih ne sprejmemo. Podrobni načrt po-tovanja pošljemo na željo vsakemu, ki se zanj za-nima.

Rok za prijavo se zaključuje 30. septembra, na kar opozarjamo zlasti vse tiste, ki se potovanja nameravajo udeležiti, pa se še niso definitivno pri-javili. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati, ker moramo že oktobra začeti z obveznimi pogaja-nji, sicer nam kaka druga skupina zasede ugodne prostore, za katere smo se neobvezno že pogodili.

Opozarjamo še na sledeče:

1. Potovanja v doglednem času ne bomo mo-gli ponoviti. Priprave so zamudne in stroški zanje prerisaknti. Tudi ni upanja, da bi bilo tako po-tovanje v bližnjih letih kedaj cenejše. Večjega dvl-ga pri dinarju ni pričakovati, si ga tudi nihče ne želi, manjši dvig pa se ne pozna občutno. Kdor to-jez misli v Orient, naj porabi ugodno priliko se-daj. Na to opozarjamo zlasti gg. profesorje in učitelje verouka. Njim je naše poučno potovanje naravnost potrebno za strokovno izobrazbo.

2. Potovanje ni drago! Daljave, ki jih prevo-zimo, so silne, program pa izredno bogat. Ves Spodnji in Gornji Egipt od Aleksandrije do Assna in še dalje do prvega Katarakta bomo prepo-tovali, vso Palestino od Bersabeje do Danat in še francosko Sirijo ter si vmes ogledali vse, kar je količjak znamenitega! Šele po potovanju bodo znali udeleženci ceniti, koliko se jim je nudilo za to ce-no. In Orient je drag! Posameznik bi plačal za isto pot najmanj 30.000 Din!

3. Nekateri udeleženci si računajo za zasebne stroše 4—5 tisoč Din. Je čisto nepotrebno! V potni-no so vračunani vsi skupni stroški, vožnja, hrana (obilna, posebej si ni treba ničesar kupovati!), bakšiš, vsopline, prevažanje prtljage. Le za pi-jajo si bo vsak sam skrbel ter za spominke in raz-glednice. Za dve stedenici piva dnevno, za vse mogoče razglednice in spomine, pa še za nov kov-čeg in za Baedekera bo dva tisoč dinarjev več ko dovolj.

4. Nikar se ne bojte vročine in napa! V Spodnjem Egiptu najnikja ni prevroče, v Gornjem pa se itak mudimo le par dni. Sicer pa potujemo v ranih urah in popoldan, čez poldan je počitek. Peš ne bomo hodili toliko, da bi bilo vredno govoriti. Za željo je povsod in izvrstno preskrbljeno. Celodnevni počitek je pa vsak teden vsaj eden v načrt sprejet. Za najhujše slučaje potuje več do-mačih izkušenih zdravnikov z nami. Potovanje bo udobno in prijetno, za to jamči že izbrana, domača slovenska družba samih dobrih znancev, ki so se pripravili.

Važno! Vsem do sedaj prijavljenim smo po-slali polnočnice za predplačilo 2000 Din na naš skupni proračun. Prosimo, da se je poslužijo vsaj do 30. septembra. Izvršeno predplačilo se smatra za resno, definitivno prijavo. —

Pripravljalni odbor.

Socialni vestnik

Državni cestarji.

Na svojem kongresu v Celju, o katerem smo že poročali, so državni cestarji v Slove-niji sklenili sledeče resolucije, katere so po-slali pristojnemu ministrstvu:

1. Državnim cestarjem naj se takoj izpla-čajo zaostali poviški plač, ker je državna kon-trola na to že pristala in je kredit že tudi do-ločen, ter so pobotnice državnih cestarji že podpisali.

2. Upokojevcem, ki že več mesecev ča-kajo na izplačevanje pokojnin, naj se iste ta-koj začnejo izplačevati, ker so prizadeti brez vsakih sredstev za življenje.

3. Vsi državni cestarji naj prejemajo dežne plašče dobre kakovosti in službeno obleko kot ostali služitelji, v naturi ali de-narju.

4. Gradbena direkcija naj izda enotne službene predpise za vse gradbene sekcije.

5. »Dužnost putara« naj se prevede na slovenski jezik in prilagodi starim pravicam drž. cestarjev.

6. Dopuste do treh dni naj po potrebi ce-starja dovoljujejo cestni mojstri sami.

7. Za celo leto naj velja zakoniti osem-urni delavnik pri vseh gradbenih sekcijah enako.

8. Za napravo gramoza naj se najme po-trebno število delavcev, zato naj se krediti za delavce uporabijo v zato določeni namen.

9. Trava ob obronkih ceste naj pri vseh gradb. sekcijah pripada le cestarjem, ker je to njih stara pravica. Ob obronkih in jarkih ceste naj se trava kosi med delovnim časom, ker to spada med delo za snajenje ceste.

10. Državnim cestarjem naj se prizna in šteje v službeno dobo odsluženi kadriški rok.

11. Vse deželne ceste naj prevzame v svojo upravo država, deželne cestarje pa naj se prevede po zakonu o državnih uslužben-cih v kategorijo služiteljev, da se njih bedni položaj izboljša in eksistenca za starost za-sigura.

12. Vloga Društva državnih cestarjev, ki je bila poslana že dne 1. nov. 1925 pod šte-v. 137-25 Gradbeni direkciji in ministrstvu za gradbe, katere vsebuje važne zahteve držav-nih cestarjev, naj se v celoti ugodno reši.

13. Da se končno uredi delovni pogoji, gospodarske in socialne razmere drž. cestar-jev, ter položaj naših cest izboljša in uredi, naj ministrstvo za zgradbe izdela in predloži parlamentu v uzakonenje nov cestni zakon, ki se ga naj v osnutku pošlje tudi Društvu drž. cestarjev kraljevine SHS v Ljubljani v pretres.

Društvo drž. cestarjev hoče z vso svojo močjo in z vsemi svojimi razpoložljivimi za-konitimi sredstvi delovati za tem, da se te zahteve uresničijo, kar je tudi v interesu drž. uprave.

Samopomoč za obrtne in trg. nadaljevalne šole v Sloveniji.

Stojimo pred začetkom šolskega leta (v mesecu oktobru) za obrtne in trgovsko-nadaljevalne šole po Sloveniji. Te vrste šole za obrtne in trgovske vajence in vajeke so obvezne že od leta 1856. in od tistega časa naprej imamo zaznamovati ogromne uspehe ter so se učni načrti tudi spopolnjevali. Država sama pa je tudi prispevala tri četrtine vseh stroškov za te šole, ostalo pa je morala prispevati občina in prizadete korporacije.

Razvitek obrti, industrije in trgovstva v Sloveniji dokazuje statistika vajencev, ki zaposluje nad 13 tisoč v Sloveniji in radi tega moramo gledati, da se naši obrtni mladini in trgovskemu naraščaju daje možnost šolske izobrazbe za časa učne dobe. Imamo pa še veliko občin, katere izkazujejo nad 30 vajencev in še celo do 70 vajencev, pa ne obstoja nobene šole za vajece. V tem pogledu bodo morala okrajna glavarstva, šolski odbori, občinski zastopniki ter obrtne korporacije izvršiti potrebne korake za otvoritev te vrste šol za obrtni naraščaj — kar tudi zakon zahteva in je obvezno za vajece obiskovati te šole.

Ker pa država prispeva samo 100.000 Din za celo Slovenijo — ne smemo radi tega pustiti naše mladine brez šolskega pouka. Zato je nujno potrebno, da v tem pogledu priskoči na pomoč Delavska zbornica, kakor to vrši že vsa leta Trgovska in obrtna zbornica, katere daje letno do 200.000 Din podpore za vzdrževanje teh šol. Hvalevredno so tudi nekatere občine žrtvovale ogromne zneske za obrtno-nadaljevalno šolstvo in isto pričakujemo od ostalih občin, da oskrbe brezplačno šolske prostore z vsemi šolskimi potrebščinami, za honoriranje učiteljskega in naj poskrbi z vpisnino in mesečnimi doneski mojstra ali vajenke in povrh tega s prostovoljnimi prispevki denarnih zavodov in raznih korporacij.

Le na ta način se naši obrtni mladini in trgovskemu naraščaju odpre šolski hram do časa učne dobe, kar tudi zakon zahteva. Skrbite za bodočnost naše mladine, to bo tudi v prid celokupnemu našemu narodnemu gospodarstvu!

Za ameriške povratnike.

V smislu 4 oddelka b) priseljeniškega zakona od leta 1924. Zed. drž. Severne Amerike se smatra »priseljencem, ki je bil prej legalno pripuščen v Zedinjene države in se vrača z začasnega obiska v inozemstvu, za priseljenca izven kvote.

Med izseljenci je v tem oziru precej napačnih misli in zato bo dobro, če vnovič opozorimo na nekatere predpise, ki se nanašajo na ta predmet.

V prvi vrsti je treba imeti v mislih, da se v vsakem slučaju izvenkvotnega povratka zahteva dokaz, da je priseljenec prej bil legalno pripuščen. Brez takega dokaza se ne more pričakovati ne izdaje povratniškega »permita«, od strani oddelka za delo v Washingtonu, ne izvenkvotni priseljeniški vizum od strani ameriškega konzula. Edino izjemo od tega predpisa dela odstavek v tretjem oddelku priseljeniškega zakona od leta 1917, ki pravi: »da se tujci povratniki z začasnimi odsotnostmi v neopuščenem sedemletnem bivališču v Zedinjenih državah lahko pripuste po odločitvi tajnika dela in pod pogoji, ki jih on predpiše.«

Z ozirom na to odredbo pravi Pravilnik: »V takem slučaju se bo zahteval zadovoljiv dokaz za sedem neprekinjenih let bivanja v Zedinjenih državah in za odhod z namenom povratka v Zedinjene države. Vsak slučaj izključitve iz kateregakoli razloga, v katerem je tujec podal tak dokaz, mora priseljeniški uradnik po navadni uradni poti brez odlašanja naznaniti Tajniku dela obenem s poročilom o razlogih tujčeve izključitve in o dokazu, ki je bil podan za neprekinjeno in neopuščen bivališče, in s konstatiranjem, kako dolgo je trajala odsotnost.« Glede na bivališče pravi Pravilnik: »Bivališče pomeni mesto, kjer ima oseba svoj pravi ustanovljeni in trajni dom in kamor se vselej misli vrniti, kadarkoli je odsoten.«

Kakor se vidi, se ne more konstruirati pravica povratnika, da mora biti pripuščen, če je sedem let neprekinjeno živel v Zedinjenih državah, temveč Tajnik ima pravico, da ga pripusti, kar pomeni, da ga tudi lahko zavrne.

Vedno se zahteva od povračevalca, da ima v Zedinjenih državah svoje neopuščen bivališče (unrelinquished domicile) in da je imel, ko je odpotoval, namen, da se vrne v Zedinjene države. Ni vedno zadostna taka trditve, temveč se pogostoma prav resno zahteva dokaz, da je res tako.

Kakor je znano, so analfabeti izključeni od vselitve v Zedinjene države. Ena izjema obstoja za povračevalce po istem zakonu. Nepismen povračevalac se lahko pripusti, če je 1. prej bil legalno pripuščen; 2. če je živel nepretrgoma pet let v Zedinjenih državah; 3. če se vrne v roku šestih mesecev od dneva odhoda.

Razume se, da se razen tega zahteva, da izpolni vse druge pogoje priseljeniških zakonov. Za takega povračevalca je obligatorno, da se vrne v šestih mesecih, računajoč od dneva, ko je odpotoval iz Zedinjenih držav. Nepismeni povračevalci se v tem oziru pogostoma motijo; ker se sicer priseljenecem, ki so prej bili legalno pripuščeni in se nahajajo na začasnem obisku v drugi deželi, odsotnost iz teh razlogov lahko podaljša, misli tudi mnogo nepismenih, da bodo tudi pozneje kot v šestih mesecih lahko pripuščeni, če navedejo tehtne razloge za podaljšanje svoje odsotnosti. To pojmovanje je pa napačno. Edino v roku od šestih mesecev morejo biti taki povračevalci pripuščeni.

Prav tako je treba, da dobro pazijo na predpis, da so bili pred svojim odhodom nepretrgoma vsaj pet let v Zedinjenih državah.

Vsak povračevalac z začasnega obiska mora odgovarjati vsem predpisom priseljeniških zakonov, sicer je lahko prav tako izključen, kakor nov priseljenec. Njegov povračevalni značaj ga rešuje edino dolžnosti, da si pribavi kvotni vizum, in to le v slučaju, če more dokazati, da je njegov povračevalni značaj legalen. Veliko število povračevalcev je bilo izključeno, bodisi ker priseljeniške oblasti niso priznale, da je dotični res povračevalac v smislu zakona, bodisi ker ni odgovarjal tožbi ali onemu predpisu priseljeniških zakonov.

Sam izvenkvotni vizum nikakor ne garantira, da bo potnik pripuščen. Zaman se je v takem slučaju pozivati na ameriškega konzula, ki je izdal izvenkvotni vizum. Od priseljenca (in tudi povračevalca je priseljenec), se zahteva, da si pribavi »pravilni vizum«. Če na primer ne more preprčati priseljeniških oblasti, da je ohranil svoje stalno bivališče v Zedinjenih državah, ko je odšel na obisk v tujino, ga lahko smatrajo za novega priseljenca in izključijo, ker bi po tem tolačenju moral imeti kvotni vizum. Če se dožene, da je tulerkulozen, bo najbrže izključen. Enak bo rezultat, če napravi vtis, da bi lahko padel na breme javnosti.

Vsakemu priseljencu, ki želi odpotovati na obisk v staro domovino ali sploh izven Zedinjenih držav, je priporočati, da se poslužuje pravice, katero mu daje 10. oddelk priseljeniškega zakona od leta 1924., namreč da si pribavi povratniško dovoljenje (permit to reenter United States). Resnica je, da tudi tak permit ne bo zavaroval povračevalca, če more biti izključen po kakšnem predpisu priseljeniških zakonov; toda če je sicer pripuščen, mu bo prihranil mnogo sitnosti. Tak permit velja tri dolarje, medtem ko je za konzularni vizum treba plačati 10 dolarjev. Če se vrne v tretjem razredu brez permita, bo moral iti na Ellis Island, in to se mu lahko zgodi tudi v prvem ali drugem razredu, dokler se priseljeniški organi ne prepričajo, da je prej bil legalno pripuščen. Če potuje s permitom, se izpraševanje izvrši na ladjah, in na Ellis Island bo prepeljan le tedaj, če priseljeniški inspektor misli, da je iz kakršnegakoli razloga potrebno natančnejše pregledavanje.

Povračevalac s permitom, ki se nahaja na začasnem obisku v tujini in želi, da bi se mu pravica odsotnosti podaljšala, mora vložiti prošnjo za podaljšanje na Generalnega priseljeniškega komisarja v Washingtonu (Commissioner General of Immigration), in sicer, preden poide čas, ki mu je prvotno bil dovoljen. V prošnji je treba navesti tehtne razloge za podaljšanje in na tako prošnjo je treba priložiti pri kakšnem ameriškem konzulu. Prošnji je treba priložiti stari permit in tri dolarje.

Povračevalcu se računa doba njegovega bivanja v Zedinjenih državah od tistega dneva, ko je zadnjič prišel v deželo. Če na primer nastane razlog za njegovo deportacijo po povratku, ni mero-dajno, kako dolgo je prej živel v Zedinjenih državah, ampak koliko časa je poteklo, odkar je zadnjič dopotoval. Tudi zelo kratka odsotnost iz Zedinjenih držav postane v takem slučaju lahko usode-polna, in faktično je pogostoma bila.

Ljubljansko gledališče

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 22. sept.: FIGAROVA SVATBA. Red A. Četrtek, 23. sept.: Zaprt. Petek, 24. sept.: Zaprt. Sobota, 25. sept.: TOSCA. Gostuje baritonist Rudolf Bukšek. Red D. Torek, 28. sept.: WALLY. Red E.

Sprememba opernega repertoarja. V sled smrtnega slučaja v rodbini g. Caleta je potrebna sprememba opernega repertoarja in sicer se poje »Tosca« z Bukšekom v vlogi Cavaradossija v soboto in »Wally« v torek za že naznanjeni red lanskih abonmajev.

Mozart »Figarova svatba« za abonente reda A. Danes v sredo zvečer ob pol osmi uri se poje v naši operi Mozartova komična opera »Figarova svatba« pod taktirko g. Antona Balatka in v režiji višjega režiserja g. Zdenka Knitla. Grofice Rosino poje gđ. Zaludova, služkinjo Suzano gđ. Thalerjeva, paža ga. Poličeva, Marzelino gđ. Potučkova in Barbarino ga. Ribičeva. Figara, komornega slugo poje g. Betetto, grofa Almavivo pa g. Mitrovič. Župan ima vlogo don Barcola, Kovač — Don Basilio, vrtnarja pa Janko. Ostale vloge poje gg. Mohorič, Perko in Sekula. Opera je zanimiva po svoji komični vsebini in zapletljivih ter je polna večnolnih melodij. Predstava se vrši za red A.

V soboto dne 25. t. m. nastopi v naši operi baritonist in odlični umetnik — domačin g. Rudolf Bukšek, bivši član osiškega opere, ki prebiva sedaj stalno v Zagrebu. G. Bukšek, ki je eden najboljših naših baritonistov, je izšel iz ljubljanskega Narodnega gledališča ter je pozneje v Osijeku odšel izredno bogat in raznovrsten baritonisti repertoar. Spomnili letošnjega leta je z največjim uspehom praznoval 25.letnico svojega umetniškega delovanja. Njegov glas bolj basovskega značaja je izredno mehak in vsled tega pri občinstvu jako priljubljen. Odličnega gosta-domačina pozdravljamo najiskrejeje na našem odru. Poleg njega nastopi tudi ga. Čalecova, naša ljuba in dobra znanica iz lanske sezone v glavni vlogi Puccinijeve opere »Tosca«. Predstava se vrši za red D.

Gledališka uprava opozarja p. n. občinstvo, ki se želi abonirati za gledališko sezono 1926/27, da se priklasi za gledališki abonma tudi še nadalje sprejemajo v veži dramskega gledališča in sicer dnevno od 9. do 12. in od 3. do 5. ure popoldne. Cene abonmaja so iste kakor v lanskem sezoni ter razvidne iz razglasa v veži dramskega gledališča. Celotni abonma se lahko plača v osmih obrokih, prvi obrok pri vpisu abonmaja.

Gledališka sezona 1926/27 v Narodnem gledališču v Ljubljani se prične v soboto dne 2. odnosa v nedeljo dne 8. oktobra. Otvoritvene predstave kakor tudi tedenski red predstav objavimo tekom tega tedna.

Knjige in revije

Informativno delo o Slovincih. V založbi knjižarne Felix Alcan v Parizu je izšla razprava znanega prijatelja Slovencev, profesorja René Martela »La Slovenie et les problèmes politiques contemporains« kot ponatis iz revije »Monde Slavec«. Pisatelj navaja uvodoma par kratkih zemljepisnih podatkov o razširjenosti Južnih Slovincov in nato posebno Slovencev. Podaja nekaj zgodovine od naselitve Slovencev v teh krajih do prejšnjega leta 1918. in nato nekaj geografije ter primerja jezikovne in državne meje.

Med temi mejami raste pereči zunanepolitični problemi Slovenije. Tu so slovenske narodne manjšine — 100.000 Slovencev v Avstriji, 500.000 v Italiji. In potem lega Slovenije: tod gre nemška pot na Jadran in na vzhod. Če se Avstrija in Nemčija združita, je Slovenija v nevarnosti. Seveda potem glede Koroške ne velja več St. Germainška pogodba in ne velja plebiscit, ker ona od držav pogodbenic odpade. Nemci na Koroškem bi pa pomenili v slučaju vojne tudi izredno nevarnost za Italijo.

Za temi izjavami podaja pisatelj pregled o položaju naših bratov na Koroškem in pod Italijo: o germanizacijski politiki Avstrije in o nasiljih Italijanov. — »Slovenski element v italijanskih provincah trpi. Ne zahteva politične neodvisnosti. Zahteva samo, da se respektira njegov jezik. In

gova kultura, njegova civilizacija. Skupni sovražnik, nemška nevarnost, zbližuje Italijansko in jugoslovansko državo, toda sporazumni med vladami ostanejo brez moči, če ne temelji na medsebojnem spoštovanju in prijateljstvu ljudstev. Ali sedanja politika italijanizacije do skrajnosti ne strelja preko cilja, ker je naperjena proti mirnemu in neoboroženemu ljudstvu, ki želi samo eno: ohraniti svojo stoletno dediščino?«

V tretjem delu svoje razprave govori René Martel o političnem življenju pri Slovincih pred vojno in sedaj. Eno je zanj gotovo: Slovinci bodo to državo in vodijo račun o nevarnostih od zunaj. Zidenjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev je nasproti zunanemu svetu dovršeno. In Martel upa v lepo bodočnost te države.

Razprava bo za informacijo zunanega sveta dobrodošla in smo gosp. pisatelju hvaležni zanj. Posebno hvaležni so mu pa naši bratje onstran meje, saj je o njihovih težavah izpregovoril inozemski javnosti inozemec, Francoz, kateremu bo pač verjela.

Zgodovinska črtica

O ZGRADBI ŽUPNO-DEKANIJSKE CERKVE V ŠMARTNEM PRI LITJI.

(Ob 25 letnici njene posvetitve.)

(Dalje.)

Šmartno v nevarnosti.

Kakor o takih prilikah skoro povsod, tako so bili tudi v šmartinski župniji ljudje še celo na važnih mestih, ki so novi cerkvi odločno koj v začetku ugovarjali, ali zahtevali vsaj konkurenčno obravnavo. Dobro jim je došlo, da je tudi deželni predsednik Viktor baron Hein tako mislil in govoril. Ko se je že precej gradiva nabavilo in je stara cerkev še stala, se je peljal nekega dne skozi Šmartno v Šent Vid na Dolenjsko, se je tu ustavil, stopil v cerkev in spregovoril: »O, die Kirche ist noch ganz gut!«, to se pravi: »O, cerkev je še povsem dobra!«, na kar se je hitro odpeljal. Zato se ni prav nič čuditi, da so pri okrajnem glavarstvu v Litiji ves čas tako plesali, kakor jim je njihov visoki gospod zagodel. Pa so se tudi našli, ki so dobrim župljanom vsako sodelovanje odgovarjali, in to kakorkoli, pa jih stršili, da bodo smreke posekane in za cerkev darovane prej strohnele, nego se bo nova cerkev zidala itd. Pa tudi, če bi se zidala, bo zgradba v sredi dela običajna, in tedaj bodo morali plačevati, da bo jo! Ko je pa stekla še celo konkurenčna obravnavo po vodi, za kar slava zlatemu jubileju Franca Jožefa I., so nekaterniki kar zbesneli zlasti uvidevši, da župljani v ogromni večini merodajnim faktorjem pri zgradbi cerkve neomajno zaupajo in delajo naprej. Zatekli so se k »Slovenskemu narodu«, ki je prinašal posebno v letu 1900. razne lažne novice med tednom, ob sobotah za nedeljo pa daljše dopise. Krono svoje podlosti pa si je postavil v sobotni številki 178, dne 4. avgusta istega leta v dopisu iz Šmartna, pravilno iz Litije, z bombastično lažjo: Šmartno v nevarnosti, ki se glasi doslovno:

»Katedrala v Šmartnem pri Litiji še ni popolnoma dograjena, pa se je že začela podirati, in se lahko zgodi velika nesreča, če se pravočasno ne izvrši potrebna poprava. Kakor znano, je bil dekan Lavrenčič sam svoj stavbenik. Možno ni samo izprežal iz ljudstva ogromno denarja za stavbo te katedrale, nego je tudi sam vsa gradbena dela vodil. Kako je svoje delo opravil, nam kaže okolnost, da se je sprednja fronta cerkve — kjer sta stolpa — nagnila. Nekateriki stavbenik se je pred kratkim mudil v Šmartnem in si je Lavrenčičevo katedralo ogledal. Možno pravi, da ste se dve vezi pretrgali in da je vsled tega zidovje odnehalo. Po njegovi sodbi se je zid nagnil za kakih 18 do 20 centimetrov, toraj za toliko, da preti velika nevarnost, zlasti ker so zvonovi že obešeni v stolp in se z njimi zvoni, kar bo nesigurno stojič zid še bolj zrahlo. Šmartinski župan oče Cofek seveda ni zmožen, da bi sprevidel, kaka nesreča se lahko zgodi, če pade zid na šolo in na sosedno Arkotovo hišo, ali politična oblast ima po našem mnenju dolžnost, da pusti stvar vestno in natančno preiskati, in da nemudoma odredi vse, kar je potrebno, da se postavi cerkev zopet v dobro stanje. Pri takih zadevah ne smejo odločevati obziri na to, kje bo dekan Lavrenčič izprežal za popravo potrebnega denar, ampak morajo odločevati zgolj oziroma na javno varnost. Kar je škoda, naj jo nosi tisti, ki jo je povzročil, če tudi nehoti in le vsled svoje nezmožnosti. Kaj pa se tudi reven duhovnik vitka v stavbinske stvari. Mislimo, da je že dovolj, da se je že pred leti v Bohinju podrla cerkev in ni treba, da bi se kaj podobnega zgodilo še v Šmartnem pri Litiji.«

Kar gorko na ta dopis ne daleč od okrajnega glavarstva v Litiji je isto z dopisom z dne 5. avgusta 1900, števil. 9564, prosilo deželno vladu v Ljubljani, da pošlje hitro državnega tehnika, da nevarnost preišče.

Šlo je res hitro. Dne 8. avgusta je bila komisija že v Šmartnem in dekana preljubeznivo nagovorila: »Pridemo v Šmartno le v Vašem interesu kot Vaši prijatelji, blagovolite nam pokazati dotične razpoke.« Dekan je nato odgovoril: »Gospodje ste prišli na podlagi dopisa v »Slovenskem narodu«, prijatelj ali sovražnik gori ali doli, izvolite kot strokovnjaki nevarnost sami preiskati in zadevo stvarno presoditi.« In preiskovalo se je po vseh kotih od 9 popoldne do 3 popoldne, tudi med pol-danskim počitkom. In našlo se — ni nič. Nadinžen Roman Waschica je stopil popoldne med zidarje in delavce rekoč: »Razpoke morajo biti, povejte, kje so!« A oni odgovore: »Gospod inženar, kako naj Vam pokažemo, ko vendar nič ni.« In mož je šel in ostavil

prehodil vso stavbo, preiskaval in preiskaval do treh popoldne, nakar je šel v občinsko pisarno, kjer je narekoval med drugim doslovno: »Die Pfarrkirche wurde sowohl an der Aussenseite, wie in ihrem Inneren einer sorgfältigen Besichtigung unterzogen und hiebei keine Bauschäden vorgefunden. Der Bauzustand des besagten Objektes ist demnach ein guter und gibt derzeit zur gar keinen Besorgnissen Anlass, so se pravi: »Župna cerkev se je zunaj in znotraj skrbno pregledala in preiskala in se niso našle nobene poškodbe. Stanje imenovanega objekta je toraj dobro in ne vzbuja točasno prav nobenih skrbi.« Jasno toraj, da se ni zaukazalo niti najmanj popravo ali sprememba. Načelnik komisije je čestital dekanu, ki se je zato tudi primerno zahvalil rekoč: »O, pač žalostno, da se v vlada vseda na limance »Slovenskemu narodu!«

Baron Hein pa je še isti večer takoj po prihodu v Ljubljano pozval k sebi nadinženerja Waschica, da mu poroča. Poročilo je ba je sprejel z dolgim in kislim obrazom, ker sicer bi bil tako globoko in glasno vzdihnil napram poročevalcu: »Das ist halt fatal«, kakor je pripovedoval nadinženjer Waschica dekanu ob kolavdaciji cerkve dne 14. novembra 1900. (Dalje sledi.)

Sport

SPORTNA NEDELJA.

Nogomet.

V Ljubljani so se pričele v nedeljo jesenske prvenstvene tekme, katerih se udeležujejo klubi letos v dveh razredih. Močnejši klubi Ilirija, Primorje, Jadran, Hermes in Slovan tvorijo I. razred, preostalih 5 klubov Slavija, Svoboda, Panonija, Krakovo in Reka so v II. razredu. Rezultati nedeljskega kola so: Ilirija : Hermes 8:2, Jadran : Slovan 4:2, Panonija : Krakovo 5:5, Reka : Svoboda 3:1. Primorje in Slavija sta bila prvenstvenega tekmovanja tokrat prosti.

Relativno najboljši vtis je napravil v nedeljo Hermes, čegar moštvo je presenetilo publiko in skoro tudi Ilirijo z jako dobro kombinacijsko igro. V prvem polčasu ni niti malo zaostrila za Ilirijo ter zaslužen doseglo v tem delu igre neodločen izid 1:1. Tekom drugega polčasa je omagalo pod ostrim tempom, ki ga je samo diktiralo. Ilirijansko moštvo je bilo v prvem polčasu slabo zlasti v obrambnih linijah. Kasneje je stopnjevalo svoja prizadevanja ter polagoma dobilo oblast nad igro. V dobri formi se je pokazala dvojica Doberlet-Kreč II, deloma Beltram, ostali igrači so bili slabejši kot navadno. — Jadran je zmagal nad Slovanom vsled boljše igre ožje obrambe, v kateri je imel izvrsten dan vratar Vidmar. V polju sta si bila oba kluba enaka, oba slaba v skupni igri, oba očitno nepriljavljena na prvenstveno sezono. Več smotnega treninga in več paznje kombinacijski igri! — Panonija je podala proti Krakovu nepričakovano dobro igro, ki je stala tehnično na razmeroma lepi stopnji. Krakovo je igralo nekoliko pretrdo, drugače tudi dobro. Reka je precej nadkriljevala slabo Svobodo ter odnesla zaslužen zmag. — Rezerva Ilirije je po zanimivi igri zmagala nad rezervo Hermesa v razmerju 6:1.

Prihodnjo nedeljo se sestanejo v prvenstvu Slovan : Hermes, Primorje : Jadran, Slavija : Reka in Panonija : Svoboda.

Nacionalni tenis-turnir za prvenstvo Slovenije, ki se je vršil 11. in 12. septembra t. l. na tenis-prostorih S. K. Ilirije, je bil zaključen s sledečimi rezultati: 1. Gosposde posamezno: I. g. Miron Bleiweis-Trstenički (Ilirija), ki si je s tem priboril že drugič prvenstvo Slovenije, je zmagal nad II. g. Robertom Dacarjem (Il.) v finalu 6 : 4, 0 : 6, 6 : 3, 6 : 4. 2. Dame posamezno: I. gđ. Ksenija Ravniharjeva (Atena) zmagala z 6 : 3, 6 : 2, proti II. gđ. Heli Florjančičevi (Il.) 3. Igro dame in gosposde v dvoje sta dobila I. gđ. Frida Florjančičeva in g. Milan Kmet (oba Ilirija) proti II. gđ. Fedori Ravniharjevi in g. Mironu Bleiweisu 6 : 3, 2 : 6, 6 : 4. 4. Gosposde-juniorji posamezno: I. g. Vaso Zajec (Atena), II. g. Boris Kristan (A.) 6 : 1, 6 : 1. 5. Sportnega stališča je graje vredno, da se sicer lepo uspelega turnirja ni udeležil niti eden tekmovalcev izvenljubljanskih klubov. Vsled te nezadostne udeležbe se niso mogle odigravati razpisane igre gosposde v dvoje in dame-juniorke posamezno.

ZNAMENITI SPORTNI DOGODKI.

Zgodilo se je, kar so pričakovali: v boju za ameriško prvenstvo v tenisu so ostali slednjiš Francoski sami med seboj. Prvenstvo si je izvojeval Lacoste z zmago nad Borotro 6 : 4, 6 : 0, 6 : 4. Lepše se za zadnji poraz Francozi pač niso mogli revanširati.

Pisali smo nekoč, da je Callizo poskusil zboljšati svoj svetovni rekord v dvigu z aeroplanom, 12.066 m, in da se mu je to posrečilo. En barograf je kazal 12.500 m, drugi pa 12.800 m. Komisija je sedaj ugotovila, da je znašala dosežena višina 12.442 m, in to je sedaj nov višinski rekord.

Znamenita atleta Rigoulet in Alzin se bosta poskusila 17. oktobra v Marseille. Vaj bo osem; štiri je predlagal Alzin in jih je Rigoulet odobril, štiri je predlagal Rigoulet in mu je Alzin pritrdil. Alzin: težno z desnico, težno obojerno z ločenimi rokama, težno obojerno z dolgo rokco, obojerno dvig od tal. Rigoulet: poteg z desnico, poteg z levico, poteg z obema rokama, obojerno suneš s prostim dvigom na prsi.

Sparta je zgubila v Bostonu igro proti Hall River 2 : 3. Boj je bil izredno hud.

Nurmi je na Dunaju 3000 m zares tekel v prav istem času kot v Dresdenu, 8 : 27.6. To je bil pred kratkim še svetovni rekord na 5000 m 14 : 28.2. In sicer je startal zvečer ob osmih, v luči žarometov. V petek bo pa v Budimpešti tekel proti štaleti na dve milj in bo poskusil zboljšati zadnji Widejev rekord na to razdaljo 9 : 01.4.

NOV NURMIJEV SVETOVNI REKORD.

Dunaj, 21. septembra. (Izv.) Nocoj se je vršil na sportnem prostoru Hohe Warte na Dunaju večerni sportni miting, ki je bil prirejen na čast Nurmiju. Nurmi je poskušal v konkurenci s tremi lahko atletiči zboljšati svoj svetovni rekord na 5000 m, katerega je postavil na 14.28.6. To se mu ni posrečilo, ker je rabil za progo 14.34. Pač pa je postavil nov svetovni rekord na razdaljo treh angleških milj (4827 m) v času 14 minut 7.4 sekund.

Pridobivaite novih naročnikov!

Gospodarstvo

Prodaja premoga v Sloveniji v mesecu juliju.

V naslednjem podajamo statistiko produkcije, oddaje in zalog premoga v juliju 1926. Celokupna produkcija je znašala v tem mesecu 112.952 ton in se je torej napram produkciji v juniju, ki je znašala 112.483 ton, dvignila le za 0.4 odstotke, napram produkciji v juliju 1925 in 1924 (133.254 in 140.071 ton) pa se je zmanjšala za 15, odnosno 20 odstotkov.

Od te produkcije in deloma od zalog so oddali premogovniki: železnicam 50.141 ton (v juniju 45.940 ton), brodarstvu 230 ton (230 ton), industriji 45.477 ton (48.940 ton), raznim strankam 9109 ton (6686 ton); sami so porabili 10.224 ton (8592 ton), izvozili pa so 5451 ton (5156 ton). Skupno so torej oddali 120.630 ton (115.186 ton). Ker je bila oddaja za 7678 ton večja kot pa produkcija, so se zaloge, ki so znašale koncem junija 85.642 ton, ponovno zmanjšale na 77.963 ton. Največje so bile zaloge koncem aprila, ko so znašale 93.892 ton.

Pri podatkih o številu zaposlenega delavstva se opaža nadaljnja redukcija. Zaposlenih je bilo 8847 delavcev (v juniju 9005), 270 paznikov (267) in 285 uradnikov (290). Ker je bilo v januarju zaposlenih še 12.955 delavcev in paznikov, znaša torej dosedanja redukcija 8738 delavcev in paznikov. Čeprav se je stanje premogovnikov v juniju in juliju znatno izboljšalo — oddaja premoga se je zvišala od 110.912 ton v maju na 120.630 ton v juliju — vendar se je v teh mesecih reduciralo 725 delavcev.

Važen preokret v naši produkciji sladkorja.

Proizvajalci sladkorne pese so imeli v zadnjih letih mnogo bojev s kartelom sladkornih tvornic. Da se obvarujejo od nadaljnje eksploatacije s strani sladkornih tovarn, so osnovali leta 1924 zvezo proizvajalcev sladkorne pese. Tej zvezi je po dolgih bojih uspelo pridobiti tri četrtine vseh proizvajalcev sladkorne pese in osnovati delniško družbo »Proizvajalce sladkorne pese a. d. k., katere delnice (po 1000 dinarjev) so plasirane izključno med proizvajalci sladkorne pese. Družba že gradi prvo sladkorno tvornico v Starem Svcu, ki bo dograjena do zime, drugo leto pa namerava zgraditi še nadaljnje štiri tovarne v Mačvi, Sremu, Banatu in Pomoravju. Agilnemu vodstvu družbe je tudi uspelo najeti v Ameriki posojilo v znesku 50.000.000 Din in sicer pod zelo pogojevalnimi pogoji.

Ta pokret je važen ne samo za proizvajalce sladkorne pese, ki bodo na ta način velik del svoje produkcije lahko predelali v lastnih tovarnah, temveč je važen tudi za vsakega konsumenta, kajti le po tej poti bo možno doseči znatno znižanje cen sladkorja v naši državi. Izpolnila se bo torej dolgoletna želja naših proizvajalcev sladkorne pese po osvoboditvi od ekonomske odvisnosti od kartela, odnosno dunajskega in budimpeštanskega kapitala, ki je s štirimi petinami udeležen v naši sladkorni industriji in izrabila svoj monopolski položaj napram proizvajalcem. Za 100 kg pese plača sladkorni kartel le 20 do 22 Din, medtem ko plačajo nemške sladkorne tovarne 4 marke (53 Din) za kvintal. Naša sladkorna industrija je še mlada, toda ona ima v svetovni produkciji sladkorja najboljše izglede za uspešen razvoj. V Nemčiji n. pr. se plača poljskemu delavcu 3.50 marke (46 Din) na dan, medtem ko znaša pri nas dnevni zaslužek poljskega delavca 20, največ pa 30 Din. Tudi ostali proizvajalci stroški so pri nas za polovico manjši, pa vendar je naš sladkor dražji kakor v vseh drugih državah, ki se bavijo s produkcijo sladkorja. Vsled visoke cene pa je tudi poraba sladkorja v naši državi minimalna in znaša le 6 kg na osebo, napram 10 do 25 kg v drugih

državah. Čim se izdatno zniža cena našemu sladkorju, moremo tudi pri nas pričakovati, da postane sladkor prava ljudska hrana in da se njegov konzum znatno poveča.

Znatno padanje cen kmet. posestvom. Kako zelo so padle v zadnjem času cene kmet. posesti, nam kaže tale slučaj: V Stopereh pri Majšbergu je bilo te dni na prodaj lepo posestvo 35 oralov z vinogradom, ki nosi ob srednji vinski letini 22 polovnikov vina. Posestvo je bilo sodniško cenjeno na 140 tisoč dinarjev. Pri prvi dražbi se je oglašil samo eden ponudnik in bil pripravljen dati 30.000. Posest je bila sedaj prodana od upravitelja konkurznice za 70.000 Din, torej za polovico cene kot je bila cenjena od sodnih izvedencev. To so žalostni pojavi za našega čisto obubožanega kmeta in za splošne gospodarske razmere v Sloveniji.

Tridnevni vinarski in sadjarski tečaj na Mali Loki pri Trebnjem. Na drž. posestvu Mala Loka priredil okrajni kmetijski referent g. Fran Malasec tridnevni vinarski in sadjarski tečaj in sicer dne 3., 4. in 5. oktobra t. l. Udeleženci naj se pisмено javijo pri imenovanem. Oddaljenostim se preskrbi prenočišče in hrana. Prvi dan bo izključno le za ženske; drugi in tretji dan pa za moške. Predavalci so bo o spravljaju sadja, predelavi sadja na razne konzerve in napravi brezalkoholne pijače iz sadja in grozdja. Z ozirom na vinarstvo se bo predavalo o pripravah za trgatve, o trgatvi, prešanju in kipeanju mošta. Ker je program zelo važen, posebno za našo odraslo mladino, se okolišani vabijo, da se teh predavanj v velikem številu udeležijo. — Okrajni kmetijski referent v Novem mestu.

Razširjenje mariborske tovarne. Mariborska kemična tovarna »Unio«, ki izdeluje na podlagi inozemskih patentov ozir. licenc kremo za čevlje, različne vrste parafinskih sveč in muholovnike, bo v kratkem razširila svoj obrat, tako da bo lahko zaposlela 120 delavcev. Tovarna zaposluje sedaj pri polni izrabi kapacitete 80 delavcev. Zgradiła bo tudi veliko cisterno za terpenin, ki bo obsegala 15.000 litrov. Tudi ostale kemične tovarne v Mariboru se zelo razvijajo in to navzile težki krizi našega gospodarstva.

Hmelj, Zatec, ČSR, 20. sept. 1926. Nakupovanje je živahno. Cene so žvrste in se gibljejo med 4000—4400 Kč za 50 kg. Nürnberg, 17. sept. 1926. Tržišče je mirno; cene od 500—565 M za 50 kg.

Ruska industrija. Producerski program ruske industrije za prvo polovico gospodarskega leta 1925—1926, to je v zadnjem četrtletju lani in v prvem četrtletju letos je znašal 4140 milijonov rubljev kar pomeni 149% efektivne produkcije prejšnjega leta. Pozneje je bil program znižan za 608 milijonov rubljev. Marca meseca 1926 je bilo zaposlenih v državni industriji 1.938.000; število zaposlenega delavstva je naraslo od lanskega leta sem za 32 in pol odstotka.

Lesni trg. Vsled nedavnega dviga lire je lesni trg, kakor je bilo pričakovati, nekoliko oživel. Kupna moč lire se je znatno dvignila, zato je tudi povpraševanje po našem blagu postalo živahnije. Italijanski lesni trgovci so sklenili že večje kupčije za dobavo lesa.

Producerska kriza v Fordovih tovarnah. Zeleni je produkcija avtomobilov v Fordovih tovarnah dosegla mrtvo točko. Letos pa je obturno nazadovala. V prvih 6 mesecih leta 1925 je Ford prodal 1.153.000 avtomobilov, v prvih 6 mesecih tekočega leta pa samo 746.412. Kar je Ford izgubil, so pridobile druge avtomobilске marke. Produkcija v koncernu Dodge se je zvišala od 138.000 na 200.000, produkcija Chevrolet-avtomobilov pa se je dvignila od 277.000 na 424.000. Ford, ki se je do sedaj konsekvntno držal svojega tida, ga izpopolnjeval in le nebitveno spreminjal, se je sedaj odločil vpeljati popolnoma nov tip (s šestilinder-ski motorjem), ki bo bolje odgovarjal zahtevam ameriškega prebivalstva.

Industrijalizacija Rusije. Najvišji ruski narodnogospodarski svet je izdelal statistiko industrijskih podjetij, ki so se zgradila po revoluciji oziroma se še nahajajo v gradnji. Celokupna vrednost investicij znaša dosedaj 831.5 milijonov zlatih rubljev. Ta podjetja bodo producirala letno za 404.2 milijona rubljev in bodo zaposlila 140.000 delavcev.

Borza

Dne 21. septembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.466—13.496 (13.46—13.49), Italija 205.17—207.17 (208.91—205.91), London 274.40—275.20 (274.40—275.20), Newyork 56.49 (56.358—56.558), Praga 167.35—168.15 (167.35—168.15), Dunaj 7.965—7.995 (7.96375—7.99375), Curih 10.9275—10.9375 (10.9275—10.9375), Amsterdam 22.69—22.75 (22.66—22.72).

Curih. Belgrad 9.1425 (9.1475), Budimpešta 78 (7245), Berlin 123.2625 (123.2375), Italija 18.90 (18.7375), London 25.12 (25.12), Newyork 517.50

(517.50), Pariz 14.43 (14.40), Praga 15.3325 (15.33), Dunaj 78 (73), Bukarešt 2.80 (2.73), Sofija 3.7375 (3.74), Amsterdam 207.30 (207.425), Bruselj 13.937 (13.975).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50—54, Kodanj 187.80—188.20, London 34.865—465, Milan 25.82—92, Newyork 707.65—710.15, Pariz 19.72—82, Varšava 78.40—90. Valute: dolarji 704.50, angleški funt 34.80, francoski frank 19.82, lira 25.72, dinar 12.47, češkoslovaška krona 20.92.

Praga. Devize: Lira 122.80, Zagreb 59.595, Pariz 93.60, London 163.70, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—73.50, vojna odškodnina 304 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—196, Ljublj. kreditna 165—170, Merkantilna 90—94, Prašedionna 864—866, Slovenska 22 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112 bl., Trbovlje 305 den., Vevče 104—104, zaklj. 104, Stavbna 55—65, Šešir 103—104, zaklj. 104.

Zagreb. 7% invest. posoj. 78—73.50, agrari 42.50—43.50, vojna odškodnina aranž. 307—308, kasa 307—308 sept. 307—309, okt. 310—311, Hrv. esk. 100—101, Kred. 101—102, Hipobanka 55 den., Jugobanka 2—92.50, Prašedionna 865—867.50, Lj. kreditna 165—170, Slovenska 22—24, Srpska 130 den., Eksploatacija 10—12, Šečerana 343—353, Gutmann 200 den., Slavex 115 bl., Slavonija 30.50—31, Trbovlje 330—331, Vevče 105—115.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 842.000, Živno 705.000, Alpine 765.000, Greinitz 105.000, Kranjska Industrijska 377.000, Trbovlje 420.000, Hrv. esk. 156.000, Leykam 120.000, Avstr. tvornice za dušik 243.000, Slavex 148.000, Slavonija 36.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukova drva, suha, same cepnice, fco naklad. post. 2 vag. 19—19, zaklj. 19, trami merkantilni, 8-4, 4, 5 m, 4-4, 5, 6, 7 m, fco Postojna 1 vag. 280—280, zaklj. 280, deske za frize, fco namembna post. za 100 kg 1 vag. 45—45, zaklj. 45, borova drva, 1 m dolga, fco vag. naklad. post. 11.50 den., bukova drva, suha, meterska, zdrava, fco vag. meja 20.75 den., trami merkantilni, od 4-5—6-8, od 4—8 m, po kupčevi noti, fco vag. meja 270 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 280 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. nakladalna postaja 185 bl., rž domača, fco nakladalna postaja 210 bl., oves novi, fco nakl. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. nakl. post. 170 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

K 15 letnici Vincencijeve konference na Viču.

Le malo kdo se je spomnil, da je letos minulo 15 let, odkar obstoji v naši občini »Vincencijeva konferenca« in dnevno zavetišče za otroke. Tiho in v javnosti skoraj neopaženo je ta dobrodelna ustanova vršila ogromno socialno delo v dobrobiti otrok in otrok naše občine.

Naj mi bo dovoljeno, da ob priliki te 15 letnice podam tudi širši javnosti nekoliko zanimivih podatkov.

Socialna beda, ki je ta čas dan za dnem naraščala, je privedla dobrotošne krščanske ljudi naše občine do tega, da so se dne 2. aprila 1911 zbrali v Društvenem domu na Glincah ter ustanovili »Konferenco Sv. Antona« na Viču. V prvi odbor te institucije, ki je dosegla v letih svojega obstoja splošno zaupanje in podporo pri vseh, ki so konferenco poznali, so bili izvoljeni takratni župnik in poznejši provincialni pokojni p. Avguštin Čampa, Ivan Panče, Franc Javornik, p. Arhangel Apej, Franc Gorjup in pokojni Peter Rekar. Prvim predsednikom je bil izvoljen takratni viški nadučitelj in deželni poslanec Jernej Ravnikar.

Pri ustanovitvi konference je bilo takoj veliko število otrok, stromakov in bolnikov, ki so bili potrebni oskrbe, manjkalo pa je prostora, orodja, kuhinje, posode itd. Prostore je nato začasno odstopilo Slov. kat. izobraževalno društvo Vič-Glinca, pozneje pa si je konferenca sezidala nad delom Društvenega doma svoje lastne prostore. Tudi kuhinja se je zidala še isto leto in je stala 1713.05 takratnega denarja. Tik Društvenega doma je konferenca kupila parcelo, ki še danes služi kot otroško igrišče. Veliko vsoto za zavetišče je prispevala država, odnosno naučno ministrstvo in pa deželni odbor kranjski. Dnevno zavetišče so od začetka oskrbovale brezplačno sestre »Angela varijac«, zadnja leta pa so prevzele vodstvo sestre usmiljenke, ki z izredno ljubeznijo in vsmeno negujejo zavetišču izročene otroke.

Prisla pa je leta 1914 svetovna vojna. Na bojnem polju je padlo vsak dan več družinskih očetov, v zaledju je lakota in pomanjkanje pobrlo marsikateremu otroku dobro in skrbno mater. Naloge konference so radi tega dnevno rastle. Neumorno so člani konference pomagali lajšati gorje, katerega je bila v veliki meri kriva tudi svetovna vojna s tem, da so podpirali reveže in sprejemali osirotle otroke v zavetišče. Lahko si mislimo, da v času splošnega pomanjkanja živila to ni bila lahka stvar.

Čarobna krasota

valovitih las, svileno mehko usipajočih se v rahli obilici, zanesljivi uspeh očiščenja z Elida-Shampoo.

Brez sledu škodljivih ali jedkih primas očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito lase in kožo na glavi z nežnim posebnim milom. Daje bujne, močne pene, ki z milo joni mehurce zagrnejo vse nezaželjeno.

Elida-Shampoo daje lasem trajno diskretno vonjavo, varuje in krepiča prirodne vale.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schidit, Osljek. Oddelék »ELIDA«.

Poklijte mi brezplačno originalni zavojček Elida-Shampoo

Ime:

Naslov:

Prosimo, da vstaknete iz odrezek v kurtivo, katero naslovite kot tiškovino.

Večina delavnih članov že od začetka sodeluje pri tej velevažni socialni akciji. Nihče jih ni za njihov veliki trud in delo nagradil, ter vsi vrše vso to delo nesebično, popolnoma brezplačno, ter tudi v praksi izvršujejo Kristusovo zapoved ljubezni do bližnjega. Za to delo pa so morali mnogokrat slišati grenke, neopravičene in velikokrat tudi bedaste očitke. Ždi se mi umestno, da opozorim na poročilo, katerega je, spisal veliki dobrotnik in svojetasni voditelj konference, pokojni prvi župnik in poznejši provincialni p. Avguštin Čampa v našem krščansko-socialističnem glasilu »Naša moč« dne 14. in 21. novembra 1912, v katerem poleg drugega omenja tudi to, da je konferenca prosila takratni občinski odbor za podporo, katero so socialno čuteči liberalni odborniki odbili z motivacijo, da je to strankarska ustanova. Hvala Bogu, da je sedanji občinski odbor popolnoma drugačen ter je pokazal smisel za razna važna socialna vprašanja, ter je tudi konferenci votiral v lanskem rednem proračunu precejšnjo vsoto, ter pozneje nakazal še izredno podporo. Priprisan sem, da bo občinski odbor to karitativno ustanovo podpiral tudi v bodoče, posebno pa pri načrtu, katerega bom omenil pozneje.

Kdo bi mogel zbrati vse podatke o raznih dobrih delih, ki so v veliki večini ostala sploh tajna, popisati vse dobrote, ki jih je ta ustanova delila med svetovno vojno v dobi največjega pomanjkanja, do danes? Če poleg tega pomislimo, da se je vse to ogromno delo vršilo večinoma s prostovoljnimi prispevki, šele tedaj bomo laje razumeli, kako velika je naloga, ki jo ta konferenca izvršuje. Naj omenim, da tudi sedaj konferenca podpira 8 siromakov in petero družin, ter ima v oskrbi v zavetišču nad 60 otrok, ki prejemajo vsaki dan tudi hrano, zelo mnogi popolnoma brezplačno ter izda konferenca za vse to nad 50.000 Din letno.

Načrt, katerega sem omenil že preje in katerega namerava konferenca izvesti, je ta, da čim prej postavi v naši občini novo večje otroško zavetišče. Zavetišče je namreč radi vedno naraščajočega števila otrok premajhno ter se konferenca že dolgo bavi z mislijo, kako temu nedostatku od pomoči.

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

Oba sva napeto prisuškovala.

Globoko doli na morju sva slišala veslanje; čoln se je peljal mimo spodaj v temi. Glas je prodiral do naju kakor skozi trobilo. Slišala sva tudi tiho govorenje, posamezne pretrgane besede, ki so zvenele čudovito daleč in medlo:

»...boljše v takem vremenu, ko...«

Več nisva čula, vse drugo je požrla tema in prepad.

»Globoko, globoko doli,« je zamrmral detektiv. Nekaj časa je še vlekel na uho, ne da bi prestregel kakšne besede, nato je nadaljeval:

»Kakor sem vam že povedal, dragi prijatelj, sem delal v tej zagonetni zadevi na prav poseben način. Takoj s početka mi je bilo jasno, da je moral biti gozdar ubit, in da ga je ubil nekdo v jez. Premišljen umor to nikakor ni bil. Kmalu mi je prišlo na misel, da gre za ljubosumnost. Ko sem bil videl mrličev smehljaj, zmagoslaven še v smrti, sem si dejal: »Ako se je svojemu tekmeču takole nasmejljal, potem razumem, da ga je takoj pobil na tla...« Dobro torej. Uvidel sem pa tudi takoj, da ne more biti niti govora o tem, dobiti pravih dokazov. Sumnjo gojiti je bilo seveda lahko, toda dobiti prerazkoren dokaz ne-

mogoče; saj se je dogodil zločin po golem naključju: nenadno in nepremišljeno ravnanje. Začetni sem moral torej brezpogojno drugače, kakor delam v drugih slučajih. Pred dvema leti je zginil na Rivieri bogat Anglež na nepojasnjen način. Preiskava je dognala, da je šlo za roparski umor, toda morilec niso mogli najti nikjer. Vedeli tudi niso, kakšen je. Kaj je storil mali, zviti francoski detektiv, ki je vodil preiskavo? Začel je igrati ubitega! Našimil se je prav tako ko ta, obšel se po njegovem in šel tako na pot po vseh glavnih mestih v Evropi. Sprehajal se je po ulicah in cestah, kjer je hodilo mnogo ljudi. Naposled se je dogodilo v Leningradu na Ruskem, kar je bil pričakoval. Neki mož je prestrašen obstal, ko ga je zagledal. To je morilec, ki misli, da se mu je nenađoma prikazala njegova žrtev in zato smrtnobled in ves prestrašen zbeži. V naslednjem trenutku so ga prijeli.

In ta način, dragi prijatelj, sem si izbral tudi jaz. Samo malo drugače sem izvršil svojo nalogo. Komaj se mi je zbil sum, sem že tudi vedel, ker v teh rečeh vidim bolj jasno, ko vsi drugi ljudje, kdo je gozdarjev morilec. In od te ure sem moža neprenehoma preganjal. Z nepričakovanimi rečmi kakor z letalom in s smrtjo starega Gjaernaesa sem se sicer malo zamudil, samo po sebi pa ni to zadevi ne škodovalo ne koristilo.

Ker nisem imel nobenega dokaza, sem moral gledati, da se bo dotični sam izdal. Poklical sem strah na pomoč, in to na način, kakor še tega morda ni napravil noben detektiv pred menoj. Žal mi je, ako sem bil neusmiljen, toda res je, kar sem dejal že prej enkrat, da sem lirični pesnik strahu. In pri-

pravil sem zločinca do tega, da se je izdal... Mar je še vedno potrebno, da povem, kdo je morilec?»

Teško je ležala detektivova roka na moji rami. Srce mi je tolklo s tako silo, da se mi je dvigalo in nizalo telo, kar je moral brez dvoma čutiti. Čul sem svoj lasten glas... zvenel je čudno grgrajoče:

»Ne... zares ne.«

»Tako? Torej ne?« je odvrnil Ashbjörn Krag smehoma; »morilec ste seveda vi... Vedel sem to že od vsega početka, od hipa, ko sem slišal, da ste stali pod drevjem in videli, kako je prišel gozdar, vaš tekmeec pri gospodični Hildi, iz njenega stanovanja. Ko ste šli čez vres, ste bili gotovo samo zelo nesrečni, niti na kraj pameti vam ni bilo, da bi ga ubili, čutili ste samo pekočo bol, ker vas niso bili pustili v dvorec, posebno še, ker ste ves povod za njih ravnanje krivo tolmačili. Ko ste se pa pozneje namerili na gozdarja in je snel klobuk, da bi vas pozdravil, porogljivo, zmagoslavno, ste tako dvignili palico, svojo krasno palico s slonokoščeno kroglo na vrhu, in ste zamahnili nanj. Tudi takrat prav za prav niste mislili na to, da bi ga ubili, toda nesreča je dodala svoje, zadeli ste ga na teme, in umrl je takoj...«

Absbjörn Krag je prenehal.

Njegove besede so drsele mimo mene, slišal sem, kaj je govoril, toda besed nisem mogel razločevati med seboj. Njegov globoki, resni glas mi je donel na uho želestno kakor bje kovina ob kovino pri pogrebni koračnici. Prisuškoval sem nehotе vesljam doli v prepadu; sedaj so odmevali precej dalje, čoln ie že zdrknil mimo. Bližal se je odločilni trenutek.

=====

PRIPOROČAMO: Orlione knjižnice v Mariboru 2. zvezek: dr. Lenart, »Neposlušnost pri Premotu: 7 Din. — 3. zvezek: »Slovenska tena v dobi narodnega preporoda: 10 Din. — 4. zvezek: »Moj stic in moj nap- niki: Povesti: 4 Din. — 5. zvezek: »Metvile, »Gladatorij, »Roman: 1. del 8 Din. — 6. zvezek: »Metvile, »Gladatorij, II. del 10 Din. — 7. zvezek: »Wells: »Zgodba o nevidnem človeku: 7 Din. — 8. del 10 Din. — 9. del 10 Din. — 10. del 10 Din. — 11. del 10 Din. — 12. del 10 Din. — 13. del 10 Din. — 14. del 10 Din. — 15. del 10 Din. — 16. del 10 Din. — 17. del 10 Din. — 18. del 10 Din. — 19. del 10 Din. — 20. del 10 Din. — 21. del 10 Din. — 22. del 10 Din. — 23. del 10 Din. — 24. del 10 Din. — 25. del 10 Din. — 26. del 10 Din. — 27. del 10 Din. — 28. del 10 Din. — 29. del 10 Din. — 30. del 10 Din. — 31. del 10 Din. — 32. del 10 Din. — 33. del 10 Din. — 34. del 10 Din. — 35. del 10 Din. — 36. del 10 Din. — 37. del 10 Din. — 38. del 10 Din. — 39. del 10 Din. — 40. del 10 Din. — 41. del 10 Din. — 42. del 10 Din. — 43. del 10 Din. — 44. del 10 Din. — 45. del 10 Din. — 46. del 10 Din. — 47. del 10 Din. — 48. del 10 Din. — 49. del 10 Din. — 50. del 10 Din. — 51. del 10 Din. — 52. del 10 Din. — 53. del 10 Din. — 54. del 10 Din. — 55. del 10 Din. — 56. del 10 Din. — 57. del 10 Din. — 58. del 10 Din. — 59. del 10 Din. — 60. del 10 Din. — 61. del 10 Din. — 62. del 10 Din. — 63. del 10 Din. — 64. del 10 Din. — 65. del 10 Din. — 66. del 10 Din. — 67. del 10 Din. — 68. del 10 Din. — 69. del 10 Din. — 70. del 10 Din. — 71. del 10 Din. — 72. del 10 Din. — 73. del 10 Din. — 74. del 10 Din. — 75. del 10 Din. — 76. del 10 Din. — 77. del 10 Din. — 78. del 10 Din. — 79. del 10 Din. — 80. del 10 Din. — 81. del 10 Din. — 82. del 10 Din. — 83. del 10 Din. — 84. del 10 Din. — 85. del 10 Din. — 86. del 10 Din. — 87. del 10 Din. — 88. del 10 Din. — 89. del 10 Din. — 90. del 10 Din. — 91. del 10 Din. — 92. del 10 Din. — 93. del 10 Din. — 94. del 10 Din. — 95. del 10 Din. — 96. del 10 Din. — 97. del 10 Din. — 98. del 10 Din. — 99. del 10 Din. — 100. del 10 Din. — 101. del 10 Din. — 102. del 10 Din. — 103. del 10 Din. — 104. del 10 Din. — 105. del 10 Din. — 106. del 10 Din. — 107. del 10 Din. — 108. del 10 Din. — 109. del 10 Din. — 110. del 10 Din. — 111. del 10 Din. — 112. del 10 Din. — 113. del 10 Din. — 114. del 10 Din. — 115. del 10 Din. — 116. del 10 Din. — 117. del 10 Din. — 118. del 10 Din. — 119. del 10 Din. — 120. del 10 Din. — 121. del 10 Din. — 122. del 10 Din. — 123. del 10 Din. — 124. del 10 Din. — 125. del 10 Din. — 126. del 10 Din. — 127. del 10 Din. — 128. del 10 Din. — 129. del 10 Din. — 130. del 10 Din. — 131. del 10 Din. — 132. del 10 Din. — 133. del 10 Din. — 134. del 10 Din. — 135. del 10 Din. — 136. del 10 Din. — 137. del 10 Din. — 138. del 10 Din. — 139. del 10 Din. — 140. del 10 Din. — 141. del 10 Din. — 142. del 10 Din. — 143. del 10 Din. — 144. del 10 Din. — 145. del 10 Din. — 146. del 10 Din. — 147. del 10 Din. — 148. del 10 Din. — 149. del 10 Din. — 150. del 10 Din. — 151. del 10 Din. — 152. del 10 Din. — 153. del 10 Din. — 154. del 10 Din. — 155. del 10 Din. — 156. del 1

Sklenila je, da čim prej preiskrbi nove prostore za zavetišče, ki se bo delilo v tri oddelke, in sicer za dojenčke, za otroke do šestih let in za šolobvezne otroke ter vse druge potrebne prostore. Ta projektirani otroški dom bo menda edini te vrste v vsej državi, katera do danes še nima zavetišča, kakor se namerava postaviti v naši občini. Na ta način se bo odpomoglo staršem, ki so ves dan odsotni v raznih tovarnah itd., da bodo mogli vse svoje otroke izročiti v skrbno varstvo in nadzorstvo. Kako velike koristi za starše in otroke bo ta novi projektirani dom, ne bom še posebej povdarjal. Prepričan sem, da bodo to nameravane akcije podpirali z vsemi močmi vsi, da bodo tudi razne korporacije, posebno pa naša viška občina razumeli veliko socialno nalogo tega nesebičnega društva, ki si v teku 15 let svojega obstoja na uspehih svojega socialnega dela lahko častita, ter ga podprla z izdatno podporo, saj bo to v korist vsem občanom. Vsi pa, ki bomo podpirali to akcijo, bomo imeli najlepšo zahvalo v zavesti, da smo storiši z našo podporo socialno dobroto, ter da smo z našim darom pomagali olajšati bedo najbednejšim med bednimi: siromakom in sirotam.

Porota

MARIBORSKA POROTA.

Prekmurški cigani pred sodiščem.
Dne 21. t. m. se je vršila pred poroto zanimiva razprava proti tatinski ciganski tolpi iz Prekmurja. Zagovarjali so se cigani Anton Baranja, Mihael Cener, Stefan Kokaš, Karel Kuzmič in Stefan Baranja. Obtoženi so dveh vlomov v Avstriji. V noči od 6. na 7. aprila so vlomili v Habbenrainu v trgovino Franceta Peischlerja, kateremu so odnesli raznega blaga v vrednosti nad 10.000 Din. — Stefan Kokaš in Karel Kuzmič sta v družbi pobeglega Stefana Horvata v noči od 6. na 7. marca 1926 vlomila v Windisch-Goritz v Avstriji v stanovanje Franceta Deutcha in Marije Panegger ter odnesli najrazličnejše predmete v vrednosti enajst tisoč dinarjev. Cigani so hodili v Avstrijo na delo ter se dobro seznanili z razmerami, tako da so s toliko sigurnostjo izvršili vlom. Po ciganski navadi so vse tajili in šele na podlagi dokazov so nazadnje priznali te vlome.

Na podlagi pravdoreka porotnikov je sodišče izreklo sledečo obsodbo: Anton Baranja je obsojen na 3 leta, Miha Cener na 3 in pol, Stefan Kokaš na 3 in pol, Kuzmič na 2 in Stefan Baranja na pol-drugo leto težke ječe. Preiskovalni zapor se vstope v kazen.

Žrebanje cerkvene loterije v Žireh.

4000 dobitkov à 15 Din:
(Konec.)

Serijski C.:	5641, 3727, 2130, 4421, 765, 5234, 2911, 5200, 1766, 2403, 1787, 1208, 1653, 4567, 5064, 5513, 5753, 3590, 5526, 424, 2070, 5310, 5427, 3574, 4418, 4402, 3262, 509, 158, 654, 5830, 5699, 1765, 3384, 12, 264, 4614, 3578, 3091, 1408, 2258, 3549, 5734, 3620, 667, 4089, 1424, 39, 4772, 4416, 812, 4462, 2190, 4804, 1539, 5443, 2416, 5455, 4207, 4659, 2226, 1864, 3749, 2060, 3577, 2176, 2049, 4566, 4589, 2753, 3174, 109, 2864, 1722, 4698, 5932, 2965, 452, 605, 1941, 2978, 264, 2689, 5881, 4008, 2669, 5850, 4059, 1202, 2646, 4802, 1888, 490, 4823, 5416, 2876, 5158, 3537, 4931, 1587, 1995, 4155, 2464, 530, 5160, 1210, 2309, 1728, 198, 4163, 1003, 3620, 2280, 6070, 1905, 5982, 3156, 4973, 3524, 5781, 4146, 3937, 3587, 2799, 5659, 5921, 4675, 5350, 1460, 1426, 1767, 1128, 2484, 5845, 3421, 5900, 1542, 2964, 5586, 4466, 3166, 1405, 6236, 1829, 2551, 3009, 3202, 3390, 4407, 899, 5563, 5862, 3890, 5038, 3930, 3160, 5568, 3638, 1103, 4543, 3586, 3400, 5912, 5963, 2334, 5885, 6004, 3424, 1468, 2195, 3130, 1343, 5524, 5352, 2754, 5479, 4470, 4392, 8134, 671, 2367, 772, 6049, 3226, 5553, 2997, 2982, 2355, 2691, 2650, 976, 309, 5949, 312, 3053, 5834, 3359, 3532, 5577, 5568, 2209, 35, 3911, 1500, 4696, 5733, 58, 89, 8469, 1695, 3416, 2247, 5906, 2529, 4806, 2072, 4013, 1899, 3981, 696, 5244, 2723, 2100, 1909, 5264, 3881, 5495, 3128, 2953, 479, 4458, 655, 2104, 3772, 5385, 771, 4975, 4826, 2901, 2827, 1509, 2198, 8654, 3362, 4951, 5716, 5796, 3082, 4944, 4656, 569, 3560, 5404, 4748, 1420, 3349, 1794, 3215, 5311, 2292, 1055, 3017, 5641, 3752, 4435, 4092, 696, 6076, 3631, 3040, 933, 1999, 5732, 2473, 3041, 4325, 865, 900, 1097, 982, 3579, 8871, 3850, 3338, 919, 33, 2028, 3975, 1486, 3510, 1694, 1375, 3647, 4993, 1718, 1601, 2619, 4869, 5856, 2843, 2315, 5790, 5411, 2823, 4482, 1158, 507, 2009, 320, 4171, 936, 5937, 3288, 1626, 3399, 2763, 2805, 394, 2708, 426, 6032, 3750, 2368, 1804, 3694, 4457, 1112, 205, 6089, 5898, 2254, 1321, 2509, 5589, 3288, 5068, 2229, 1746, 4710, 948, 3767, 2917,
--------------	--

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 21. septembra 1926. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Obla- čnost 0—10	Vrsta padavin	Kajalica v m	Kajalica v m
	čas					oh opazovanju	v m	da 7h
Ljubljana (dvorec)	7	765,3	13,6	50	S 2	10		
	8	765,3	13,8	58	S 3	10		
	14	763,0	18,0	51	S 1	1		
	19	764,0	16,3	65	SE 1	0		
	21	765,5	14,8	76	N 1	0		
Maribor		766,0	11,0	75	NE 2	0	21	8
		765,9	12,0	66	NE 2	4	24	10
	8	764,4	10,0	88	N 1	0		5
		764,0	12,0	65	NW 1	1		7
		761,7	15,0	53	W 3	1	27	11
Skočje		760,4	19,0	31	NW 2	0	30	15
	7	762,3	17,0	47	NE 4	0	31	17
		757,8	5,0	—	mirno	0	megla	23 4

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.
Dunajska vremenska napoved za 22. september: Začasno oblačno, mestoma ni izključen dež, mrzli severni vetrovi.

2739, 3278, 3660, 866, 331, 621, 3516, 4898, 5616, 4648, 2646, 2113, 3630, 2310, 2681, 6027, 906, 3875, 4077, 5858, 4857, 8220, 4355, 2786, 3038, 5521, 2457, 148, 3582, 2204, 5809, 1704, 5507, 1341, 1896, 4299, 520, 6075, 2199, 16, 4362, 4281, 2990, 2742, 3011, 2207, 126, 4450, 3867, 5322, 2839, 2722, 5083, 2629, 3013, 2443, 1760, 292, 3812, 2541, 384, 2710, 337, 3785, 3015, 3735, 4361, 3078, 2971, 1160, 2957, 3536.
Serijski C.: 2230, 73, 2462, 3969, 3639, 995, 3226, 4365, 4329, 3634, 1591, 686, 4407, 520, 1778, 910, 2811, 1425, 1905, 3671, 4752, 4476, 4380, 3521, 1592, 2903, 3146, 4322, 22, 3173, 740, 4415, 228, 3774, 4186, 461, 2996, 317, 3798, 3659, 2656, 813, 4126, 1267, 1344, 524, 885, 3697, 770, 2108, 650, 4779, 4044, 1508, 221, 4410, 136, 729, 713, 976, 4180, 304, 214, 1323, 4576, 4598, 1444, 1947, 3191, 360, 206, 2635, 4649, 2220, 3202, 4781, 908, 1833, 3516, 659, 3117, 54, 1092, 1074, 975, 931, 442, 2146, 871, 331, 209, 1804, 856, 3176, 1474, 3006, 4560, 4183, 3782, 581, 591, 2808, 3456, 3547, 2756, 2, 2023, 1289, 1316, 1311, 4094, 3423, 4140, 3046, 1082, 3572, 572, 106, 3956, 4703, 332, 406, 2265, 1845, 1065, 4750, 3653, 3931, 4489, 981, 3555, 3957, 4762, 3093, 4770, 3885, 2502, 4470, 3041, 1239, 85, 1014, 1886, 2996, 2636, 819, 3814, 3159, 2928, 4589, 735, 640, 1291, 2804, 4134, 1057, 679, 3405, 3306, 787, 907, 630, 164, 2616, 1504, 4050, 466, 830, 4588, 4571, 289, 4144, 4948, 1084, 3499, 4582, 3742, 1372, 4655, 2837, 4211, 1426, 4669, 1146, 716, 757, 1587, 1726, 3901, 855, 1124, 15, 3980, 4089, 1959, 3019, 4662, 4121, 2361, 338, 3548, 3237, 3914, 3137, 2654, 1353, 2520, 462, 1536, 3821, 216, 888, 3382, 3517, 1610, 3420, 3390, 2005, 4868, 4083, 3851, 2105, 1183, 2189, 3233, 1731, 2191, 1730, 3730, 240, 1206, 4891, 4971, 687, 322, 361, 340, 3333, 533, 19, 1921, 2287, 2754, 4925, 1307, 988, 4037, 3221, 3399, 3624, 2890, 4040, 3142, 1102, 4495, 1960, 124, 1808, 2826, 82, 3673, 4496, 4305, 2794, 249, 1056, 2796, 1965, 4521, 3063, 2900, 72, 1196, 3754, 4142, 933, 987, 4279, 1918, 38, 4063, 3075, 1136, 3786, 393, 2183, 2712, 4271, 2010, 2998, 1958, 1881, 4963, 1087, 713, 242, 4641, 3006, 3339, 2859, 2184, 1706, 2203, 836, 1880, 399, 1482, 4860, 2975, 3924, 1633, 3069, 3838, 4585, 3565, 219, 1330, 3664, 3152, 3582, 2247, 4570, 3198, 2740, 923, 4661, 3266, 2434, 235, 810, 2819, 1493, 3433, 2770, 3863, 3509, 1158, 622, 4782, 1144, 4286, 2867, 2469, 1268, 850, 4670, 831, 244, 1729, 2229, 133, 863, 3097, 792, 2155, 2682, 670, 2881, 3341, 977, 4953, 1034, 2970, 4793, 157.
Serijski D.: 1576, 811, 2430, 1661, 1170, 754, 1221, 2963, 1363, 536, 1700, 2580, 1233, 237, 2896, 677, 2039, 2776, 1912, 2168, 1751, 2697, 1030, 1357, 2796, 527, 458, 587, 2106, 1608, 634, 230, 384, 2308, 507, 2260, 2643, 287, 817, 2211, 1606, 418, 284, 1160, 903, 2160, 2010, 3476, 1504, 2519, 299, 2065, 1561, 1656, 2165, 1332, 1557, 98, 691, 1052, 1980, 1480, 1770, 2344, 522, 134, 1066, 1057, 1233, 1247, 606, 1843, 2803, 1932, 1435, 2363, 893, 886, 421, 2271, 2205, 1294, 222, 2756, 2283, 2348, 2955, 2691, 2319, 989, 323, 2842, 2061, 1334, 2384, 549, 690, 2023, 2953, 578, 1323, 2899, 1931, 120, 558, 375, 938, 2605, 276, 1778, 1278, 1333, 244, 252, 4185, 151, 642, 820, 1571, 581, 1994, 1487, 11, 298, 2321, 1972, 1413, 4440, 2582, 1911, 1466, 1730, 1575, 1729, 300, 18, 2246, 2058, 206, 721, 1721, 1408, 781, 595, 87, 1805, 2969, 2826, 2255, 278, 2961, 905, 2589, 350, 1572, 1754, 2933, 1322, 2692, 1681, 1844, 1331, 1048, 2559, 2518, 1679, 929, 1514, 1214, 459, 8, 1085, 832, 2885, 1283, 438, 1186, 1673, 147, 2994, 2359, 1760, 2875, 1494, 2171, 486, 2653, 2974, 589, 399, 1100, 2554, 2413, 758, 1172, 809, 1032, 2020, 1128, 382, 371, 2605, 2814, 2835, 1025, 2710, 2610, 1632, 542, 2175, 181, 40, 8259, 2394, 3876, 1871, 1380, 1239, 2599, 1954, 2575, 2666, 1130, 512, 132, 2516, 1992, 1113, 2993, 699, 1551, 58, 5457, 213, 1389, 2208, 858, 2915, 838, 2417, 1752, 86, 1959, 572, 2543, 2714, 1873, 2576, 1424, 1633, 2445, 1628, 575, 328, 2716, 1622, 1484, 2245, 2624, 523, 2840, 665, 404, 2744, 6735, 168, 1512, 1810, 2608, 2929, 1354, 2579, 1939, 1880, 2535, 2162, 160, 756, 282, 2946, 2024, 2342, 986, 895, 1624, 1125, 229, 2651, 2706, 1836, 8139, 1675, 2073, 681, 2891, 2390, 714, 1291, 1064, 2298, 2273, 551, 2839, 2324, 1604, 119, 2269, 1797, 1737, 961, 2129, 978, 842, 2107, 408, 41, 1646, 445, 168, 2553, 1960, 1940, 374, 1969, 555, 463, 1513, 178, 1252, 2790, 2056, 357, 1268, 2628, 904.

Serijski D.:	1576, 811, 2430, 1661, 1170, 754, 1221, 2963, 1363, 536, 1700, 2580, 1233, 237, 2896, 677, 2039, 2776, 1912, 2168, 1751, 2697, 1030, 1357, 2796, 527, 458, 587, 2106, 1608, 634, 230, 384, 2308, 507, 2260, 2643, 287, 817, 2211, 1606, 418, 284, 1166, 903, 2160, 2010, 3476, 1504, 2519, 299, 2065, 1561, 1656, 2165, 1332, 1557, 98, 691, 1052, 1980, 1480, 1770, 2344, 522, 134, 1066, 1057, 1233, 1247, 606, 1843, 2803, 1932, 1435, 2363, 893, 886, 421, 2271, 2205, 1294, 222, 2756, 2283, 2348, 2955, 2691, 2319, 989, 323, 2842, 2061, 1334, 2384, 549, 690, 2023, 2953, 578, 1323, 2899, 1931, 120, 558, 375, 938, 2605, 276, 1778, 1278, 1333, 244, 252, 4185, 151, 642, 820, 1571, 581, 1994, 1487, 11, 298, 2321, 1972, 1413, 4440, 2582, 1911, 1466, 1730, 1575, 1729, 300, 18, 2246, 2058, 206, 721, 1721, 1408, 781, 595, 87, 1805, 2969, 2826, 2255, 278, 2961, 905, 2589, 350, 1572, 1754, 2933, 1322, 2692, 1681, 1844, 1331, 1048, 2559, 2513, 1679, 929, 1514, 1214, 459, 8, 1085, 832, 2885, 1285, 438, 1186, 1673, 147, 2994, 2359, 1760, 2875, 1494, 2171, 486, 2653, 2974, 589, 399, 1100, 2554, 2413, 758, 1172, 809, 1032, 2020, 1128, 382, 371, 2605, 2814, 2835, 1025, 2710, 2610, 1632, 542, 2175, 181, 40, 8259, 2394, 3876, 1871, 1380, 1239, 2599, 1954, 2575, 2666, 1130, 512, 132, 2516, 1992, 1113, 2993, 699, 1551, 58, 5457, 213, 1389, 2208, 858, 2915, 838, 2417, 1752, 86, 1959, 572, 2543, 2714, 1873, 2576, 1424, 1633, 2445, 1623, 575, 328, 2716, 1622, 1484, 2245, 2624, 523, 2840, 665, 404, 2744, 6735, 168, 1512, 1810, 2608, 2929, 1354, 2579, 1939, 1880, 2535, 2162, 160, 756, 282, 2946, 2024, 2342, 986, 895, 1624, 1125, 229, 2651, 2706, 1836, 8139, 1675, 2073, 681, 2891, 2390, 714, 1291, 1064, 2298, 1273, 551, 2899, 2324, 1604, 119, 2269, 1797, 1737, 961, 2129, 978, 842, 2197, 406, 41, 1646, 145, 163, 2553, 1960, 1940, 874, 1969, 555, 463, 1513, 178, 1252, 2790, 2056, 357, 1268, 2628, 904,
--------------	--